

ریاست جمهوری

وزارت کشور

معاونت برنامه ریزی استانداری زنجان

سند توسعه شهرستان زنجان

(ویرایش اول)

دفتر برنامه ریزی و بودجه

بهار ۱۳۸۹

عنوان: سند توسعه شهرستان زنجان

مجری: سید رضی موسوی

همکار: فاطمه صفی - احمد خداوردی

ناظر: صمد علیپور

ناشر: معاونت برنامه‌ریزی استانداری زنجان

تاریخ انتشار: بهار ۱۳۸۹ تیراژ: ۳۵ فروست: ۵۴۹

آدرس: زنجان، بلوار دارالقران، معاونت برنامه‌ریزی استانداری زنجان

تلفن: ۰۲۴۱-۴۱۴۱ دورنگار: ۰۲۴۱-۴۱۴۲۳۸۳ کدپستی: ۴۵۱۳۸۶۹۹۹۸

پست الکترونیکی: info@ostandari-zn.ir

آدرس سایت اینترنتی: www.ostandari-zn.ir

تمام حقوق این اثر متعلق به معاونت برنامه‌ریزی استانداری زنجان می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

در مواد ۷۲ و ۱۵۵ قانون چهارم توسعه به تهیه و تدوین اسناد راهبردی برای پیشبرد اهداف توسعه ای کشور نظیر: نظریه‌ی پایه توسعه، سند ملی توسعه و برنامه اجرایی و عملیاتی استان تاکید گردیده، که بلحاظ بُرد زمانی؛ نظریه پایه بعنوان سند چشم انداز با افق ۲۰ ساله، سند ملی توسعه با افق ۱۰ ساله و برنامه اجرایی و عملیاتی برای دوره پنجساله منظور شده است.

در این راستا و بمنظور دستیابی به اهداف تعیین شده در سند توسعه استان و جایگاه طراحی شده در افق ۱۴۰۴، می‌باید از ظرفیت‌های بخشی و بین بخشی حداکثر بهره را نموده و نقاط قوت و ضعف و پتانسیل‌های شهرستان‌ها شناسایی گردیده و اهداف توسعه شهرستان و نقش و جایگاه شهرستان‌ها در بخش‌های مختلف، تعریف و تبیین شود، تا از رهاورد این امر، زمینه برای توسعه متوازن و همه جانبه در سطح استان مهیا گردد.

تهیه سند توسعه شهرستان‌ها مبتنی بر چارچوب سند توسعه استان در جلسه فروردین ماه شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در سال ۱۳۸۶ با مسئولیت فرمانداری‌ها به تصویب رسید.

فرآیند اجرایی طرح مزبور بشرح موارد ذیل صورت گرفت:

✓ تشکیل جلسات شهرستان‌ها در ماه‌های تیر و مرداد سال ۱۳۸۶ توسط معاونت برنامه‌ریزی با

هدف تشریح و توجیه نحوه تهیه سند

✓ برگزاری کلاس‌های آموزشی مرتبط در نیمه اول سال ۱۳۸۶

✓ تشکیل تیم‌های کارشناسی متشکل از کارشناسان دستگاه‌های اجرایی استانی و شهرستانی

در فرمانداری‌ها

✓ گزارشگیری ماهانه از فرمانداری‌ها در خصوص آخرین وضعیت طرح

✓ بررسی و تصویب مستندات طرح توسعه شهرستان‌ها در جلسات کمیته برنامه‌ریزی

شهرستان‌ها

✓ مطالعه و بررسی، تلخیص و تلفیق گزارش‌های مصوب شهرستان‌ها با خروجی «سند توسعه

شهرستان‌ها» در معاونت برنامه‌ریزی

✓ ارسال «سند توسعه شهرستان - پیشنهادی» به فرمانداری‌ها جهت تأیید و احیاناً اصلاح و یا

ارائه نقطه نظرات

آنچه مطالعه می‌نمایید «سند توسعه شهرستان زنجان» می‌باشد که با همکاری و معاضدت دستگاه‌های اجرایی استانی و شهرستانی طی فرآیند فوق‌الذکر به انجام رسیده است، جا دارد از زحمات رؤسا و کارشناسان دستگاه‌های مزبور، بویژه فرمانداران محترم جناب آقای آراض ضیایی (فرماندار اسبق) و جناب آقای عباس راشاد و کارشناس ذریبط (آقای جلیل جزونقی) و همکاران مرتبط در معاونت برنامه‌ریزی؛ جناب آقای علیپور، جناب آقای موسوی، جناب آقای خداوردی و سرکار خانم صفی‌تشرک و قدردانی نمایم.

علی اکبر کریمی

معاون برنامه‌ریزی

ملاحظه

در تدوین این سند سعی گردیده از مفاهیم و مبانی اساسی و بنیادین بکار رفته در دستورالعمل و چارچوب اجرایی طرح توسعه شهرستان مصوب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان از یکسو و اطلاعات مندرج در مجموعه‌های ارائه شده توسط فرماندارها از سوی دیگر استفاده گردد. روش تلفیق به گونه‌ای انتخاب گردیده که ضمن رعایت اختصار و نپرداختن به مسائل ماشیه‌ای، تأثیر و تأثر متقابل بخشهای اجرایی موردنظر (کشاورزی، صنعت و...) رعایت گردیده و بعلاوه ارتباط بین قسمتهای مختلف گزارش شامل قابلیت‌ها، مزیت‌ها، تنگناها، مسائل اساسی، اهداف، راهبردها و اقدامات اولویت‌دار نفیاً یا اثباتاً مدنظر قرار گرفته، همچنین از آوردن اطلاعات مزاد بر این چارچوب نیز که در گزارش شهرستانها آمده بود، فوئداری گردیده است. بدیهی است که اطلاعات مذف شده در این گزارش به هیچ عنوان از مجموعه مستندات نظام برنامه‌ریزی استان مذف نشده، بلکه بعنوان سند پشتیبان کماکان به قوت فود باقی فواهد ماند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱- وضعیت کلان شهرستان زنجان	۱
۲- تحلیل کلان سازمان فضایی	۲
۳- فعالیت‌های اقتصادی	۳
۳-۱- کشاورزی	۳
الف- مهمترین قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی	۳
ب- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناها	۳
پ- مهمترین مسائل توسعه	۴
ت- اهداف بلندمدت	۵
ت-۱- زراعت و باغداری	۵
ت-۲- دامپروری	۶
ت-۳- راهبردهای توسعه	۶
د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها	۷
ذ- اقدامات اجرایی اولویت‌دار	۸
۳-۲- صنعت و معدن	۱۰
الف- مهمترین قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی	۱۰
ب- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناهای توسعه	۱۱
پ- مهمترین مسایل توسعه	۱۳
ت- اهداف بلند مدت	۱۳
ت-۳- راهبردهای توسعه	۱۴
د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه	۱۶
ذ- اقدامات و طرح‌های اجرایی	۱۶
۳-۳- بخش بازرگانی	۱۷
الف- مهمترین قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی	۱۷
ب- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناها	۱۸
پ- مهمترین مسائل توسعه	۱۸
ت- اهداف بلندمدت	۱۹
ت-۳- راهبردهای توسعه	۱۹
د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه	۲۰
ذ- اقدامات اجرایی اولویت‌دار	۲۱

۲۴	۳-۴- میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی.....
۲۴	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی.....
۲۵	ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها.....
۲۶	پ- مهمترین مسائل توسعه.....
۲۸	ت- اهداف بلند مدت.....
۲۹	ث- راهبردهای توسعه.....
۳۰	ج- سیاستها و خط مشی های توسعه.....
۳۰	د- اقدامات اجرایی اولویت دار.....
۳۳	۴- منابع طبیعی.....
۳۳	۴-۱- آب و خاک.....
۳۳	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی.....
۳۳	ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها.....
۳۴	پ- اصلی ترین مسائل توسعه.....
۳۵	ت- اهداف بلند مدت.....
۳۵	ث- راهبردهای توسعه.....
۳۵	د- سیاستها و خط مشی های توسعه.....
۳۶	ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار.....
۳۷	۴-۲- پوشش گیاهی و محیط زیست.....
۳۷	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی.....
۳۷	ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها.....
۳۷	پ- مهمترین مسائل توسعه.....
۳۸	ت- اهداف بلند مدت.....
۳۹	ث- راهبردهای توسعه.....
۴۰	د- سیاستها و خط مشی های توسعه.....
۴۰	ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار.....
۴۲	۵- زیربناها.....
۴۲	۵-۱- راه و ترابری.....
۴۲	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی.....
۴۲	ب- مهمترین تنگناها و محدودیت ها.....
۴۳	پ- اصلی ترین مسأله توسعه.....
۴۳	ت- اهداف بلندمدت.....

۴۳	ث- راهبردهای توسعه
۴۴	د- سیاست ها و خط مشی های توسعه
۴۴	ذ- اقدامات اجرایی و اولویت دار
۴۶	۲-۵- توسعه روستایی و شهری
۴۶	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت‌های نسبی
۴۶	ب- اصلی ترین مسائل توسعه
۴۷	پ- اهداف بلند مدت
۴۷	ت- راهبردهای توسعه
۴۷	ث- سیاست ها و خط مشی های توسعه
۴۷	د- اقدامات اجرایی اولویت دار
۴۹	۶- امور اجتماعی
۴۹	۱-۶- آموزش و پرورش
۴۹	الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت‌های نسبی
۴۹	ب- مهمترین تنگناها و محدودیت ها
۴۹	پ- اصلی ترین مسائل توسعه
۵۲	ت- اهداف بلندمدت
۵۲	ث- راهبردهای توسعه
۵۳	د- سیاستها و خط مشی های توسعه
۵۵	ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار

۱- وضعیت کلان شهرستان زنجان

براساس سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵، شهرستان زنجان دارای جمعیتی به تعداد ۴۵۴۶۱۶ نفر بوده که از این تعداد ۳۴۹۷۱۳ نفر در مناطق شهری و ۱۰۴۹۰۳ نفر در مناطق روستایی زندگی می‌کنند این جمعیت معادل ۴۷/۱ درصد جمعیت کل استان را تشکیل می‌دهد. از جمعیت فعلی شهرستان زنجان (سرشماری سال ۸۵) ۲۳ درصد در مناطق روستایی و ۷۷ درصد در مناطق شهری سکنی گزیده‌اند. جمعیت شهرستان زنجان در حال حاضر ۷٪ از جمعیت کل کشور و ۴۷/۱٪ از جمعیت استان را شامل می‌شود که در مقایسه با جمعیت شهرستان در سال ۷۵ به تعداد ۴۹۹۵۱ نفر افزایش نشان می‌دهد. شهرستان زنجان دارای ۱۱۴۰۲۹ خانوار می‌باشد که ۸۹۹۲۸ خانوار (۷۸/۹ درصد) در مناطق شهری ۲۴۱۰۱ خانوار (۲۱/۱ درصد) در مناطق روستایی سکونت دارند.

براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر شهرستان زنجان ۱۶۲۱۸۱ نفر بوده که این رقم نسبت به ۱۴۵۷۷۶ نفر در سرشماری سال ۷۵-۱۰٪ افزایش نشان می‌دهد از مجموع جمعیت فعال در سال ۱۳۸۵، ۱۴۳۸۲۵ نفر شاغل بوده‌اند که در مقایسه با سال ۱۳۷۵ افزایشی معادل ۴/۳ درصد داشته که به تعبیر اقتصادی تقاضای نیروی کار در شهرستان معادل ۴/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۷۵ از کل شاغلین (تقاضا برای کار) ۲/۲۸ درصد در بخش کشاورزی و ۴۱/۰۹ درصد در بخش صنعت و ۵۵/۸۴ درصد در بخش خدمات و بقیه در سایر گروه‌های عمده فعالیت به کار اشتغال داشته‌اند که با توجه به عدم انتشار نتایج تفصیلی سرشماری عمومی سال ۱۳۸۵ آمار دقیقی از سهم هر بخش در حال حاضر در دسترس نمی‌باشد.

شهرستان زنجان بیش از ۶۷۰۰ کیلومتر مربع وسعت داشته (۳۰/۵ درصد کل استان) و دارای یک شهر (مرکز زنجان)، سه بخش، ۱۲ دهستان و ۳۲۸ روستا و ۵۰ روستای خالی از سکنه می‌باشد.

۲- تحلیل کلان سازمان فضایی

شهرستان زنجان دارای ۲ شهر (زنجان و ارمغانخانه) می‌باشد و از لحاظ ضریب شهرنشینی، پس از شهرستان خرمدره، بیشترین میزان شهرنشینی (۷۷ درصد) را داراست. تعداد بخش‌های شهرستان ۳ بخش به نام‌های؛ زنجانرود، مرکزی و قره پشتلو می‌باشد که بخش زنجانرود دارای ۴ دهستان، بخش مرکزی شامل ۶ دهستان و بخش قره پشتلو دارای ۲ دهستان می‌باشد.

شهر زنجان از سابقه شهرنشینی و عملکرد منطقه‌ای طولانی برخوردار بوده و در نظام سلسله مراتب شهری، کانون شهری زنجان با جمعیتی بین ۲۵۰-۵۰۰ هزار نفر در زمره شهرهای میانی کشور قرار دارد. شهر زنجان با حائز بودن جاذبه مرکزیت و مکان مرکزی بر تمامی قلمرو استان سیطره داشته و حتی فضاهای محدودی از استان‌های مجاور را تحت الشعاع مرکزیت خود قرار داده است. بطور کلی شهرستان زنجان بعلت وجود بزرگترین شهر استان با مرکزیت سیاسی، اداری استان، هم به لحاظ فعالیت‌های اقتصادی و هم وجود طیف وسیعی از انواع خدمات برتر، بعنوان یک کانون توسعه نه تنها در استان بلکه در ناحیه شمالغرب کشور ایفای نقش می‌نماید و در این میان وجود بازار بزرگ زنجان و تعدادی آثار تاریخی ارزشمند و... اهمیت این شهر را فزونتر می‌نماید.

۳- فعالیت‌های اقتصادی

۳-۱- کشاورزی

الف- مهمترین قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی

- ✓ بر خورداری از حدود ۲۶۵۰۰۰ هکتار سطح قابل کشت که در حدود ۳۰ درصد زمین‌های قابل کشت استان را شامل می‌گردد و سطح زیرکشت حدود بیش از ۹۰۰۰ هکتار محصولات باغی؛
- ✓ دارا بودن ۲۷۵ میلیون متر مکعب آب‌های سطحی سالانه از رودخانه‌های دائمی مانند: زنجانرود، قزل اوزن و رودخانه‌های فصلی مهتر، سهرین، سارمساقلو؛
- ✓ برداشت از پتانسیل‌های آب زیرزمینی نزدیک به ۳۰۰ میلیون متر مکعب در سال؛
- ✓ استحصال آب از ۱۰۰۰ حلقه چاه عمیق، ۳۲۰۰ حلقه چاه نیمه عمیق در بخش کشاورزی؛
- ✓ مکانیزه و نیمه مکانیزه بودن ۷۰ درصد زمین‌های زیرکشت؛
- ✓ آب و هوای مناسب برای تولید محصولات زراعی و باغی
- ✓ استفاده از حدود ۲۰۰۰ دستگاه ماشین‌آلات کشاورزی در حال حاضر
- ✓ تولید سالانه حدود ۳۰۰۰۰ تن شیر، ۵۰۰۰ تن گوشت قرمز، ۱۲۵۰۰ تن گوشت سفید، ۷۵۰ تن تخم مرغ در شهرستان؛
- ✓ وجود امکانات پرورش ماهی و سایر آبزیان در سطح شهرستان (در سدهای خاکی، حوضچه‌های پرورش ماهی و همچنین مطالعه و پژوهش پرورش میگوی آب شیرین، شاه میگو و گونه‌های با ارزش صادراتی مانند: خرچنگ و همچنین ماهیان زینتی).

ب- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناها

- ✓ خرد و کوچک بودن قطعات زراعی و پراکندگی قطعات؛
- ✓ عدم وجود سدهای مخزنی بزرگ؛
- ✓ ممنوعیت حفر چاه در منطقه به شعاع ۳۰ کیلومتر؛
- ✓ عدم ثبات قیمت محصولات کشاورزی؛
- ✓ نارسایی شبکه حمل و نقل به ویژه در مناطق روستایی؛

- ✓ همه گیر نبودن بیمه محصولات کشاورزی و ناقص بودن پوشش تمامی عوامل خسارت؛
- ✓ ناکافی بودن صنایع تبدیلی، فرآوری و نگهداری محصولات کشاورزی و باغی؛
- ✓ کم سواد و بالا بودن میانگین سنی بهره‌برداران کشاورزی؛
- ✓ برقی نشدن بخش عظیمی از چاه‌های کشاورزی؛
- ✓ ضعف شبکه بانکی در پوشش کامل منطقه و عدم تخصیص ۲۵٪ منابع داخلی طبق بخشنامه‌ها در کلیه بانک‌ها؛
- ✓ عدم تمایل بخش خصوصی و بانک‌ها در امر سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی؛
- ✓ از بین رفتن زمین‌های زراعی و باغی به واسطه گسترش تغییر کاربری اراضی؛
- ✓ عدم توسعه مکانیزاسیون؛
- ✓ عدم وجود ادوات مناسب با اراضی و قطعات فعلی.

پ- مهمترین مسائل توسعه

- ✓ تامین اعتبار و تسهیلات مورد نیاز برای خریدهای تضمینی در چهار چوب قوانین و مقررات حمایتی؛
- ✓ تأمین اعتبار و تسهیلات کم بهره مناسب برای گسترش مکانیزاسیون در جهت تجهیز کشاورزان؛
- ✓ توسعه مجتمع‌های گلخانه‌ای؛
- ✓ گسترش صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری محصولات کشاورزی؛
- ✓ توسعه شبکه‌های آبرسانی و رفع مشکلات اجرایی در بخش آب کشاورزی در جهت بهینه نمودن؛
- ✓ احداث سازه‌های آبی ایجاد بندها و سدهای مناسب جهت مهار آب‌های سطحی؛
- ✓ جلوگیری از تخریب اراضی زراعی و باغی توسط مسئولین امر، بخشداران و دهیاران محترم؛
- ✓ جلوگیری از تبدیل اراضی فعلی به قطعات کوچکتر؛
- ✓ توسعه سیستم تعاونی‌ها جهت خرید محصولات کشاورزی و حذف دلال‌ها و واسطه‌ها؛
- ✓ برنامه‌ریزی و اقدام در جهت نوسازی باغ‌های پیر و فرسوده و موارد جانبی آن؛

- ✓ حذف یارانه نهاده‌های کشاورزی و توزیع از طریق بخش خصوصی؛
- ✓ جایگزینی کارخانجات برنج‌کوبی مدرن با وضعیت سنتی فعلی؛
- ✓ رفع نواقص بیمه و پوشش همه جانبه آن؛
- ✓ تامین اعتبار، تسهیلات کم بهره مناسب برای گسترش صنایع شیلات.

ت- اهداف بلندمدت

ت-۱- زراعت و باغداری

اهداف بلندمدت در بخش زراعت و باغداری شهرستان زنجان افزایش تولید محصول از طریق افزایش سطح زیرکشت محصولات بواسطه بهبود راندمان بهره‌برداری از آب کشاورزی، ترمیم و مرمت منابع آبی و مهارهای آب‌های سطحی و افزایش عملکرد در واحد سطح و کشت اراضی به آیش گذاشته شده با انواع نباتات علوفه‌ای، روغنی و حبوبات دیم و توسعه سیستم دو کشتی در یک سال زراعی و همچنین توسعه کشت‌های گلخانه‌ای می‌باشد که انتظار می‌رود تولید کل محصولات زراعی و باغی شهرستان از ۳۳۴ تن ابتدای برنامه به ۴۷۸ هزار تن در افق توسعه کشاورزی برسد.

ت-۲- دامپروری

در اهداف بلند مدت ارتقاء کمی و کیفی تولیدات پیگیری خواهد شد افزایش تولید در واحد سطح، کاهش ضریب تبدیل علوفه به گوشت و حال مرغ به گوشت مرغ و تخم مرغ، افزایش تعداد جوجه‌دهی در مرغ‌های مادر، افزایش وزن لاشه در زمان کشتار، کاهش بار میکروبی بیشتر، بهداشتی کردن تولیدات مدنظر می‌باشد. در طی یک دهه میزان تولید شیر از ۲۹۸۰۰ تن به ۴۳۳۱۰ تن و گوشت قرمز از ۴۸۲۲ تن به ۷۲۳۳ تن و گوشت مرغ از ۱۲۴۷۸ به ۱۵۵۹۷ تن و تخم مرغ از ۷۱۵ تن به ۸۲۰ تن و عسل از ۲۰۷ تن به ۳۵۰ تن افزایش خواهد یافت.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ افزایش با سوادی در جامعه کشاورزی؛
- ✓ افزایش نرخ درآمد سرانه کشاورز؛
- ✓ افزایش نرخ تولید در واحد سطح؛
- ✓ افزایش نرخ سرانه صادرات کشاورزی؛
- ✓ افزایش نرخ اشتغال کشاورزی؛
- ✓ افزایش تولید محصولات زراعی؛
- ✓ افزایش تولید محصولات باغی؛
- ✓ افزایش تولید محصولات دامی؛
- ✓ بکارگیری فارغ التحصیلان کشاورزی؛
- ✓ توسعه صنایع تبدیلی، تکمیلی و نگهداری؛
- ✓ افزایش تولید محصولات ارگانیک؛
- ✓ توسعه نظام‌های بهره‌برداری متناسب با وضعیت اقتصادی و اجتماعی هر منطقه؛
- ✓ توسعه و استفاده بهینه از منابع آبی؛
- ✓ توسعه و حفاظت منابع ملی و محیط زیست؛
- ✓ افزایش ضریب و درجه مکانیزاسیون؛
- ✓ توسعه خدمات دامپروری؛

- ✓ افزایش بهره‌وری عوامل تولید؛
- ✓ کاهش میزان عناصر مضر و افزایش عناصر ضروری؛
- ✓ کاهش ضایعات محصولات کشاورزی و دامی؛
- ✓ توسعه و افزایش باغات در اراضی شیب دار.

د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها

- ✓ توسعه و گسترش ارتقاء دانش فنی کشاورزان با واگذاری تمام امور آموزشی به بخش خصوصی؛
- ✓ ساماندهی و سازماندهی بهره‌برداران به منظور توسعه تشکل‌های کشت و صنعت؛
- ✓ تأمین و توسعه ارقام اصلاح شده و پرمحصول در مورد انواع محصولات استراتژیک؛
- ✓ ایجاد مزارع الگویی به منظور افزایش مصرف بهینه کود و استفاده از کودهای بیولوژیک و آلی؛
- ✓ ایجاد مزارع الگویی به منظور انتقال آخرین یافته‌های تحقیقاتی و ترویج اصول به زراعی؛
- ✓ ایجاد واحدهای شالی کوبی مدرن؛
- ✓ گسترش سایت‌های طرح مدیریت جامع در مورد سایر محصولات استراتژیک؛
- ✓ توسعه بکارگیری فارغ‌التحصیلان بیکار بخش کشاورزی در امر نظارت و حضور مستمر کارشناسان در کنار کشاورزان در مورد سایر محصولات استراتژیک؛
- ✓ تأمین نهال و تسهیلات به منظور ترویج احداث باغ‌های جدید و اصلاح باغ‌های موجود؛
- ✓ توسعه صنعت بیمه محصولات کشاورزی در منطقه؛
- ✓ کاهش مصرف سموم شیمیایی با افزایش مصرف سموم بیولوژیک و توسعه استفاده از روش‌های زراعی؛
- ✓ ایجاد ۲۸ شبکه مراقبت از مزارع در قبال آفات و بیماری‌ها با بکارگیری فارغ‌التحصیلان بخش کشاورزی؛
- ✓ تأمین نهاده‌های لازم برای بکارگیری اراضی به آیش گذاشته شده با کشت حبوبات، دانه‌های روغنی و نباتات علوفه‌ای دیم در تناوب با گندم؛
- ✓ تأمین امکانات و ترویج کاشت محصولات زودرس و کشت دومحصول در یک سال زراعی؛

- ✓ افزایش واحدها و کارگاه‌های صنایع تبدیلی و نگهداری محصولات کشاورزی؛
- ✓ مطالعه و مکان‌یابی برای پروژه‌های مهار آب‌های سطحی؛
- ✓ احیاء و مرمت قنوات؛
- ✓ پوشش انهار سنتی به منظور ارتقاء راندمان انتقال آب؛
- ✓ تدوین شناسنامه‌های دام و تلقیح مصنوعی و راهنمایی‌های مدیریت در تولید و پرورش دام؛
- ✓ ترویج و تأمین تسهیلات لازم برای بهداشتی نمودن جایگاه‌های نگهداری دام
- ✓ ترویج و توسعه کشت‌های گلخانه‌ای؛
- ✓ گردآوری آمار و اطلاعات کشاورزی به تفکیک بهره برداران؛
- ✓ مطالعه و مکان‌یابی جلب مشارکت مردمی برای احداث جاده‌های بین مزارع؛
- ✓ ترویج و تأمین تسهیلات لازم برای توسعه پرورش زنبورداری؛
- ✓ ترویج و تأمین تسهیلات لازم برای توسعه واحدها و کارگاه‌های صنایع لبنی، گوشتی و کنسروسازی.

ذ- اقدامات اجرایی اولویت‌دار

- ✓ احداث سدهای مخزنی برای ذخیره آب کشاورزی در مشمپا، سنقر، اندآباد، آفکند، مهتر، سردهات، شیخ رامین، قزل اوزن، ارمغانخانه؛
- ✓ اجرای شبکه‌های آبیاری در پایین دست سدهای احداث شده دهشیر علیا، فیله خاصه؛
- ✓ تجهیز و نوسازی اراضی پایین دست سدها و اصلاح روش آبیاری در آنها؛
- ✓ احداث و بهسازی کانال‌های آبیاری و پوشش انهار سنتی؛
- ✓ احداث سد برای ذخیره سازی آب قنوات در فصول غیر زراعی؛
- ✓ احداث جاده‌های بین مزارع؛
- ✓ نوسازی بافت‌های فرسوده اماکن دامی؛
- ✓ ایجاد مرکز تحقیقات شیلاتی شمال غرب در زنجان؛
- ✓ ایجاد سایت تولید و فرآوری بذر گندم؛
- ✓ تأمین اعتبار برای خرید ماشین آلات کشاورزی؛

- ✓ ایجاد صنایع و تأسیسات مورد نیاز برای کاهش ضایعات محصولات کشاورزی از قبیل کارخانجات بسته بندی؛
- ✓ لایروبی و مرمت قنوات؛
- ✓ ایجاد زیرساخت‌های لازم برای سرمایه گذاری در امر تولید محصولات کشاورزی، دامی و باغی مانند ایجاد سایت‌های مجتمع پرورش دام، گل و گیاه و پرورش ماهی؛
- ✓ نوسازی باغ‌های پیر و فرسوده و موارد جانبی آن؛
- ✓ حمایت از تشکل‌های متخصصین فارغ‌التحصیل بخش کشاورزی جهت اشتغال مرتبط با تحصیلات.

۲-۳- صنعت و معدن

الف- مهمترین قابلیت‌ها و مزیت‌های نسبی^۱

- ✓ احداث ۴ نیروگاه گازی ۵۰۰ مگاواتی در شهرستان زنجان که بعنوان یکی از مهمترین منابع مصرفی انرژی بخش صنعت علاوه بر رفع مشکلات تأمین انرژی برق طرح‌های صنعتی شهرستان زنجان، مشکلات سایر شهرستان‌های استان را نیز مرتفع می‌نماید؛
- ✓ وجود پتانسیل‌های آبی اعم از سطحی و زیرزمینی که با اجرای طرح‌های در دست اجرای مهار آب‌های سطحی (احداث سد) در مناطق مختلف استان در حال حاضر آب مورد نیاز طرح‌های صنعتی و معدنی شهرستان از این منابع تأمین می‌گردد؛
- ✓ وجود زیرساخت‌های مناسب جهت تأمین انرژی سوختی موردنیاز بخش صنعت و معدن از طریق سوخت گاز طبیعی؛
- ✓ وجود زیرساخت‌های مناسب جهت بهره‌مندی طرح‌های در دست اجرا از امکانات ارتباطی از قبیل: تلفن - خطوط اینترنت و...؛
- ✓ وجود زمینه ایجاد و توسعه شهرک‌های صنعتی و مناطق صنعتی در شهرستان؛
- ✓ با توجه به اینکه شهرستان زنجان در حال حاضر از نظر دارا بودن واحدهای صنعتی و معادن فعال و نیز تعداد شاغلین در این مراکز در سطح استان مقام اول را دارا می‌باشد وجود این تعداد واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی بستر مناسبی در جهت ایجاد صنایع بالادستی و پایین دستی را ایجاد نموده است؛
- ✓ موقعیت جغرافیایی شهرستان و نزدیکی به پایتخت و توان جذب صنایع بزرگ؛
- ✓ وجود پتانسیل‌های کشاورزی و دامی جهت سرمایه‌گذاری در بخش فرآوری محصولات و صنایع تبدیلی و بسته بندی کشاورزی و دامی؛
- ✓ وجود واحدهای تولید کننده محصولات معدنی از قبیل شمش روی، سرب، سنگ‌های تزئینی جهت ایجاد صنایع بالادستی این محصولات از قبیل تولید آلیاژهای روی، پودر روی، فرآوری سنگ‌های تزئینی و ساختمانی با تکنولوژی روز؛

۱. اولویت‌های سرمایه گذاری در شهرستان در صفحه ۴۳ گزارش فرمانداری شهرستان زنجان آمده است.

- ✓ وجود امکان سرمایه گذاری در تولید انبوه و بسته بندی مناسب تولیدات صنایع دستی منحصر به فرد شهرستان از قبیل چاقو، ملیله کاری، چاروق دوزی و...؛
- ✓ وجود دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در شهرستان جهت بهره مندی از نیروی جوان و نیز تحصیل کرده و ایده های نو در بخش صنعت و معدن و مدیریت واحدهای صنعتی و معدنی؛
- ✓ وجود راه های ارتباطی مناسب در سطح شهرستان به عنوان یکی از مهمترین مزیت در توسعه منطقه و وجود بزرگراه در سطح استان که در این میان شهر زنجان بعنوان نقطه ارتباطی بزرگراه تهران - قزوین - زنجان - تبریز می تواند از این مزیت در جلب نظر سرمایه گذاران نقش عمده ای ایفا کند؛
- ✓ وجود فرودگاه در شهرستان زنجان که در صورت استفاده می تواند بخش عمده ای از مشکلات ارتباطی و نیز حمل و نقل کالای تجاری را مرتفع نماید؛
- ✓ وجود راه آهن تقریباً در سرتاسر شهرستان و نیز احداث خط راه آهن و ارتباط آن با شهرک صنعتی شماره یک زنجان در جهت حمل و نقل مواد اولیه و محصولات تولیدی واحدهای تولیدی؛
- ✓ وجود پایانه حمل و نقل در شهرستان زنجان؛
- ✓ احداث نمایشگاه بین المللی کاسپین در جهت اهداف نمایشگاه ها که در این میان تعامل بین تولید کنندگان و همچنین شناساندن فرصت های سرمایه گذاری در زنجان را ایجاد می کند؛
- ✓ وجود گمرک در شهرستان در جهت تسهیل واردات و صادرات محصولات تولیدی و مواد اولیه جهت واحدهای صنعتی و معدنی منطقه.

ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها

- ✓ عدم وجود استراتژی توسعه صنعتی و معدنی با برنامه های منطقه ای درازمدت مدون در شهرستان؛
- ✓ کمبود صنایع معدنی و صنایع مصرف کننده مواد معدنی که باعث محدودیت فعالیت های معدنی می گردد؛

- ✓ کافی نبودن برنامه‌ریزی مراکز آموزش عالی و فنی حرفه‌ای در جهت ایجاد رشته‌های دانشگاهی با نیازهای بخش صنعت و معدن؛
- ✓ کم بودن رقابت بین مردم جهت سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و معدنی؛
- ✓ عدم تکافوی منابع مالی بخش خصوصی جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از زیربنای موجود و مشکلات سیستم بانکی در ارتباط با ارائه تسهیلات؛
- ✓ ضعف خدمات پشتیبانی تولید و فقدان شرکت مشاوره‌ای صنایع و مهندسی معدن و زمین شناسی؛
- ✓ عدم وجود سیستم‌های مناسب آموزشی در جهت افزایش توان کارآفرینی؛
- ✓ عدم شناسایی زمین‌های مناسب صنعتی جهت اجرای طرح‌های بزرگ به طوری که در حال حاضر در شهرستان زنجان موانعی از قبیل مقررات حاکم بر سازمان‌های مرتبط مانند سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان جهاد کشاورزی، سازمان آب و...، واگذاری و تغییر کاربری سریع زمین‌های مناسب صنعتی را با مشکل مواجه نموده است؛
- ✓ عدم تعامل واحدهای صنعتی با دانشگاه‌ها در جهت تربیت عملی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی؛
- ✓ عدم شناسایی موانع تولید و سرمایه‌گذاری در شهرستان که باعث برخوردهای مقطعی و اتخاذ تصمیمات محدود به زمان می‌گردد؛
- ✓ عدم وجود شهرک‌های تخصصی و نیز خوشه‌های صنعتی در شهرستان که باعث بوجود آمدن مشکلات زیادی در راه سرمایه‌گذاری به خصوص از لحاظ رعایت ضوابط زیست‌محیطی گردیده است؛
- ✓ عدم استفاده بخش صنعت و معدن استان از تکنولوژی‌های روز دنیا و همچنین پایین بودن بهره‌وری و کیفیت محصولات در بخش‌های فوق؛
- ✓ عدم شناسایی نقاط قوت در خصوص صنایع دستی شهرستان و هدایت این بخش به سوی توسعه صنعتی؛
- ✓ ضعف تشکلهای تخصصی و صنفی بخش صنعت و معدن در جهت شناسایی سرمایه‌گذاران و فرصت‌های سرمایه‌گذاری و نیز عدم کارایی تشکلهای غیردولتی تخصصی؛

- ✓ کم بودن ارتباط توسعه صنعتی و معدنی با قابلیت‌های معدنی و کشاورزی؛
- ✓ عدم برنامه‌ریزی مدون در جهت هدایت محصولات و نیز بازاریابی محصولات برای صادرات.

پ- مهمترین مسایل توسعه

- ✓ عدم ثبات سیاست‌ها و برنامه‌های اعلام شده در یک مدت زمان مشخص؛
- ✓ طولانی بودن بازگشت سرمایه در بخش صنعت در مقایسه با سایر فعالیت‌های اقتصادی رایج؛
- ✓ تورم اقتصادی در کشور؛
- ✓ بالا بودن بهره وام‌ها و طولانی بودن مراحل پرداخت وام بانکی؛
- ✓ سرمایه‌گذاری بی‌رویه و بدون مطالعه در بعضی از صنایع در سال‌های گذشته که بعضاً متناسب با نیاز بازار نبوده که این امر باعث رکود در تولید برخی از واحدهای تولیدی شده است؛
- ✓ واردات بی‌رویه و بدون مطالعه و همچنین کالاهای قاچاق موجود که موجب رکود بازار کالاهای داخلی شده است؛
- ✓ بالا بودن قیمت تمام شده محصولات تولیدی نسبت به محصول مشابه خارجی و عدم صادرات و پائین بودن قدرت خرید مردم و اشباع بودن محصولات در بازار؛
- ✓ عدم حضور و فقدان توانائی رقابت در بازارهای بین‌المللی؛
- ✓ کم بودن حضور و یا فقدان توانائی رقابت اغلب صنایع در بازارهای بین‌المللی؛
- ✓ مستهلک بودن ماشین‌آلات خط تولید و عدم بازسازی و نوسازی آن.

ت- اهداف بلند مدت

- ✓ ایجاد و توسعه زیربنای لازم برای توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی؛
- ✓ توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی به عنوان بخش غالب فعالیت‌های تولیدی و بخش محوری در توسعه شهرستان؛
- ✓ ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی باتکیه بر شهرک‌های صنعتی خصوصی و خوشه‌های صنعتی؛

- ✓ تجهیز شهرستان به مراکز ارائه خدمات تخصصی برتر جهت پشتیبانی از توسعه صنعتی و معدنی؛
- ✓ ایجاد ارتباط بین توسعه صنعتی با قابلیت‌های معدنی و کشاورزی شهرستان؛
- ✓ بالا بردن توان صادراتی بخش عمده محصولات تولیدی شهرستان زنجان از طریق انتخاب تکنولوژی مناسب و بالا.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ گسترش صنایع مناسب از قبیل صنایع معدنی و صنایع تبدیلی کشاورزی و توجه خاص به ایجاد واحدهای بالا دستی و پایین دستی بخش صنعت و معدن فعال شهرستان؛
- ✓ توسعه امکانات زیربنایی در مناطق معدنی؛
- ✓ اجرای طرح‌های اکتشافی بررسی ذخایر معدنی شهرستان؛
- ✓ فراهم کردن شرایط برای نوسازی معادن؛
- ✓ تقویت تشکل‌های صنفی مرتبط با صنایع موجود شهرستان؛
- ✓ مطالعه در خصوص ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی با تکیه بر شهرک‌های صنعتی خصوصی و خوشه‌های صنعتی؛
- ✓ ساماندهی مجتمع صنعتی ذاکر و بناب و شهرک صنعتی خصوصی ناجی زنجان (مجتمع ذوب و مس دندی) و تسریع در ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز توسط مسئولین ذیربط؛
- ✓ ایجاد مراکز خصوصی در جهت بازاریابی محصولات تولیدی و نیز جذب سرمایه‌گذاران با توجه به شناساندن قابلیت‌های شهرستان؛
- ✓ تأکید بر استفاده بهینه واحدهای تولیدی و نیز سرمایه‌گذاران از امکانات نمایشگاه بین‌المللی در جهت ارتقاء سطح فنی و کیفی محصولات تولیدی استان و همچنین آگاهی از توانمندی‌های سایر تولید کنندگان خارجی و داخلی؛
- ✓ ایجاد واحدهای خدمات فنی و مهندسی جهت تقویت توان تکنولوژیکی و دانش فنی در شهرستان؛

- ✓ اشاعه فرهنگ توسعه پایدار در بین واحدهای صنعتی و معدنی و تأکید بر حفظ و احیاء محیط زیست و منابع طبیعی؛
- ✓ تکمیل زیرساخت‌های موردنیاز در بخش صنعت و معدن؛
- ✓ فراهم نمودن تسهیلات لازم برای حمایت از مجریان طرح‌ها؛
- ✓ تقویت واحد اطلاع‌رسانی و راهنمای سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی شهرستان در جهت جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی؛
- ✓ هماهنگ‌سازی دستگاه‌های اجرایی ذیربط جهت ارائه خدمات موردنیاز به سرمایه‌گذاران به منظور حذف بوروکراسی زاید در دستگاه‌های ذیربط؛
- ✓ ایجاد تعاونی‌ها و تشکل‌های اقتصادی فراگیر به منظور استفاده از سرمایه‌های جزئی و جمع‌آوری آنها و بکارگیری در سرمایه‌گذاری‌های مولد؛
- ✓ تأکید بر تکمیل طرح‌های نیمه تمام صنعتی و معدنی؛
- ✓ تأکید بر بکارگیری تکنولوژی مناسب و بهینه نمودن خطوط تولید صنایع غالب؛
- ✓ همراهی و همکاری مسئولان ذیربط شهرستان از جمله شهرداری‌ها، کشاورزی، محیط زیست، شرکت برق، آب، بانک‌ها و...؛
- ✓ تأکید بر توسعه آموزش‌های کاربردی، توسعه آموزش‌های مدیریتی کوتاه‌مدت تخصصی به منظور افزایش بهره‌وری؛
- ✓ تقویت بنیه مالی معدن‌کاران از طریق ارائه تسهیلات کم بهره با بازپرداخت طولانی مدت و با مشارکت سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران در امر راه اندازی و افزایش ظرفیت استخراجی معادن و ایجاد صنایع معدنی مناسب؛
- ✓ هماهنگ ساختن فعالیت صنایع بزرگ در پیوند با صنایع کوچک و متوسط جهت تکمیل زنجیره تولید؛
- ✓ حل مشکل توزیع نیروی برق شامل قطع و وصل و نوسانات؛
- ✓ تشکیل و فعال نمودن دفاتر ارتباط صنعت و دانشگاه در مراکز آموزش عالی شهرستان؛
- ✓ برگزاری دوره‌های آموزشی میان مدت و بلندمدت برای ارتقاء شغلی کارکنان و بهبود کیفیت خدمات دهی؛
- ✓ تربیت نیروهای بومی ماهر برای فعالیت در واحدهای صنعتی و معدنی.

د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه

- ✓ ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی؛
- ✓ توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی به عنوان بخش غالب فعالیت‌های تولیدی و بخش محوری در توسعه شهرستان؛
- ✓ ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی با تکیه بر شهرک‌های صنعتی خصوصی و خوشه‌های صنعتی.

ذ- اقدامات و طرح‌های اجرایی

- ✓ پیگیری و رفع مشکلات طرح‌های در دست اجرا و تعطیل شهرستان؛
- ✓ ایجاد تعامل بین ادارات و ارگان‌های ذیربط در جهت رفع مشکلات واحدهای صنعتی و معدنی؛
- ✓ بالابردن سطح فنی و علمی مراکز ارائه مشاوره؛
- ✓ مطالعه دقیق و شناسایی زمینه‌های مناسب سرمایه‌گذاری در شهرستان؛
- ✓ تسریع در آماده‌سازی زیربنای شهرک صنعتی شماره دو زنجان؛
- ✓ پیگیری و ایجاد زیربنای لازم برای اجرای طرح‌های جدید صنعتی و معدنی؛
- ✓ تسریع در ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی با تکیه بر شهرک‌های صنعتی خصوصی و خوشه‌های صنعتی؛
- ✓ ایجاد خوشه صنعتی صنایع مرتبط با صنایع فلزی و برق و ایجاد پیوند با صنایع پایین دستی و بالادستی؛
- ✓ ایجاد رشته تحصیلی مرتبط با بخش صنعت و معدن در مراکز آموزش عالی و مراکز فنی و حرفه‌ای و ایجاد تعامل بین واحدهای تولیدی و دانشگاه‌ها در جهت کاربردی نمودن آموخته‌های فارغ‌التحصیلان؛
- ✓ ایجاد شهرک تخصصی فن‌آوری و اطلاعات با توجه به موقعیت مناسب شهرستان اعم از وجود صنایع خاص در سطح شهرستان و همچنین استان و نیز موقعیت مکانی شهرستان زنجان.

۳-۳- بازارگانی

الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت‌های نسبی

- ✓ وجود زیرساخت‌های تجهیز شده در مقیاس ملی و منطقه‌ای و به ویژه در زمینه تولید شمش فلزات روی و سرب و صنایع برق؛
- ✓ نزدیکی به عمده‌ترین کانون‌های جمعیتی و قطب‌های صنعتی و وجود بازار مصرف برای محصولات کشاورزی و صنعتی استان؛
- ✓ داشتن زیرساخت‌های ارتباطی مناسب (حلقه اتصال استان‌های مرکزی و جنوبی کشور با استان‌های شمالغرب و شمال کشور با کشورهای آذربایجان و ترکیه و منطقه قفقاز)؛
- ✓ داشتن راه‌های مواصلاتی قوی بین‌المللی (آزاد راه‌های زنجان- قزوین، زنجان- تبریز، راه‌های ترانزیت ...) و شبکه راه آهن سراسری، فرودگاه و قرارگیری در مسیر کریدور شرق به غرب کشور؛
- ✓ استقرار در مسیر محور ترانزیتی تهران- اروپا و خطوط راه آهن تهران- تبریز- جلفا؛
- ✓ وجود صنایع دستی متنوع و غنی از قبیل انواع فرش دستباف پشمی و ابریشمی، صنایع مسی، چاقو، مليله کاری (اشیاء و ظروف نقره ای) کفش، چاروق، گیوه و...
- ✓ برخورداری از زمینه‌های مناسب فرهنگی، جاذبه‌های گردشگری تاریخی و جاذبه‌های طبیعی؛
- ✓ وجود مراکز دانشگاهی متعدد از قبیل مرکز علوم پایه زنجان، دانشگاه زنجان، دانشگاه‌های آزاد اسلامی و دانشگاه پیام نور و مرکز غیرانتفاعی؛
- ✓ وجود فارغ التحصیلان رشته‌های بازارگانی و اقتصادی در سطح کارشناسی ارشد و دکترا در بنگاه‌های اقتصادی، دواير دولتی و هیئت‌های علمی دانشگاه‌ها؛
- ✓ قرار گرفتن شهرستان در مسیر راه آهن آسیا- اروپا؛
- ✓ نزدیکی با مبادی ورود و خروج کالا خصوصاً منطقه قفقاز و ترکیه به عنوان دروازه اروپا؛
- ✓ بهره‌مندی از موقعیت مکانی و جغرافیایی ممتاز به عنوان گلوگاه متصل کننده غرب و شمال غرب کشور با شمال با توجه به استقرار در کریدور شمال، جنوب و غرب و شرق از نظر ارتباطات جاده‌ای؛

- ✓ سرمایه‌گذاری در ساخت سدهای خاکی و انحرافی برای گسترش سطح زیر کشت آبی و استفاده مطلوب از منابع آب‌های سطحی؛
- ✓ توسعه فعالیت‌های بازرگانی با تأکید بر خدمات بازرگانی نوین با توجه به موقعیت جغرافیایی (مزیت مکانی) شهرستان؛
- ✓ امکان ایجاد خوشه‌های صنعتی با تأکید بر صنایع متالوژی، ذوب فلزات، صنایع مرتبط با انرژی و قطعه‌سازی و ماشین‌آلات؛
- ✓ وجود نمایشگاه بین‌المللی کاسپین.

ب- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناها

- ✓ کمبود نیروی انسانی در امر صادرات به ویژه در بخش خدمات فنی و مهندسی؛
- ✓ تمایل پائین تجار و بازرگانان به گذراندن دوره‌های آموزشی تخصصی واردات و صادرات؛
- ✓ کمبود تشکل‌های تخصصی و صنفی صادرکنندگان و واردکنندگان از جمله اتحادیه‌های صادراتی و شرکت‌های مدیریت صادرات؛
- ✓ ضعف خدمات برتر و خدمات پشتیبانی تولید؛
- ✓ محدودیت منابع مالی بخش خصوصی استان جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های استفاده نشده؛
- ✓ کمبود سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بخش بازرگانی از جمله انبارها و سردخانه‌ها و سیلو و پایانه‌های صادراتی.

پ- مهمترین مسائل توسعه

- ✓ خروج سرمایه‌های انسانی و مالی از شهرستان؛
- ✓ عدم رشد متوازن صادرات خدمات فنی و مهندسی نسبت به سایر اقلام صادراتی استان؛
- ✓ عدم رشد خدمات نوین بازرگانی از جمله تجارت الکترونیک؛
- ✓ کمبود سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بخش بازرگانی؛
- ✓ ضعف تعامل موثر اقتصادی مرکز استان با برخی از نواحی و استان‌های همجوار؛

✓ ضعف در خدمات قابل ارائه به عوامل تجارت خارجی.

ت- اهداف بلندمدت

- ✓ توسعه صنعتی و معدنی شهرستان همگام با ظرفیت‌های شهرستان؛
- ✓ تقویت و تجهیز تأسیسات و امکانات زیربنایی در راستای فعالیت‌های اولویت‌دار در توسعه شهرستان؛
- ✓ توسعه فعالیت‌های بازرگانی با تأکید بر خدمات بازرگانی نوین با توجه به موقعیت جغرافیایی؛
- ✓ گسترش تعاملات بازرگانی با استان‌ها و شهرستان‌های همجوار؛
- ✓ ساماندهی نظام خدمات‌رسانی؛
- ✓ نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی به منظور بهره‌گیری از مزیت‌های تولیدی شهرستان؛
- ✓ ایجاد خوشه‌های صنعتی در زمینه تولیدات صادرات‌گرا؛
- ✓ ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی در توسعه شهرستان؛
- ✓ تنظیم برنامه راهبردی توسعه تجارت خارجی استان و هدفمندسازی فعالیت بخش؛
- ✓ انجام مطالعات جامع شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های تولیدی استان و معرفی پتانسیل‌های بخش‌های مختلف اقتصادی از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی؛
- ✓ تسهیل و روان‌سازی جریان تجارت خارجی استان و ایجاد وحدت مدیریتی در بخش‌های اقتصاد و بازرگانی؛
- ✓ توسعه سیستم‌های نوین اطلاع‌رسانی و تعمیم فرهنگ تجارت الکترونیک؛
- ✓ ارتقاء سطح دانش، کارایی و اثربخشی منابع انسانی؛
- ✓ توسعه زیرساخت‌های مرتبط با توسعه اقتصادی از طریق تشکل‌سازی؛

د- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های توسعه

- ✓ توسعه و تقویت زیربناهای صنعتی موجود؛
- ✓ ایجاد بازارچه‌ها و میادین عرضه مستقیم کالا و توسعه فروشگاه‌های مجهز زنجیره‌ای با استفاده از خدمات نوین تجارت الکترونیکی (فروشگاه‌های مجازی)؛
- ✓ ایجاد مناطق ویژه تخصصی و شهرک‌های تخصصی و نواحی صنعتی؛
- ✓ ایجاد پایانه صادراتی و منطقه پردازش صادراتی با هدف ارتقاء کارایی فرودگاه زنجان؛
- ✓ ترغیب واحدهای تولیدی در راستای رسیدن به استانداردهای ملی و بین‌المللی؛
- ✓ گسترش شیوه‌های جدید در تجارت خارجی و هدایت بخشی از سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی در توسعه استان؛
- ✓ گسترش تعاملات هیأت‌های تجاری با کشورهای مستعد و موردنظر به منظور افزایش قابلیت‌های سرمایه‌گذاری خارجی؛
- ✓ شرکت در نمایشگاه‌های برون مرزی و افزایش عوامل تجارت خارجی و توسعه امکانات محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی استان؛
- ✓ گسترش تعاملات هیأت‌های اقتصادی خارجی با بخش خصوصی؛
- ✓ توسعه و تجهیز و فعال نمودن بیشتر گمرک به لحاظ موقعیت استقرار آن در مرکزیت شمالغرب کشور و جاده ترانزیت؛
- ✓ گسترش تجارت الکترونیک و تعمیم عضویت و استفاده از بارکد برای عوامل تولیدی و صادراتی؛
- ✓ ایجاد بورس کالا و پایانه صادراتی محصولات کشاورزی، باغی و دامی در استان؛
- ✓ گسترش ظرفیت انبارها، سردخانه‌ها و سیلو؛
- ✓ راه‌اندازی شبکه جامع اطلاع‌رسانی بازرگانی؛
- ✓ ایجاد مرکز نمایشگاه دائمی تولیدات بخش‌های مختلف اقتصادی و خدمات بازرگانی در شهرستان زنجان؛
- ✓ ایجاد شبکه توزیع و باز توزیع ملی کالا با فعال نمودن فرودگاه زنجان؛
- ✓ ارتقاء دانش و فرهنگ تجارت خارجی با برگزاری دوره‌های مختلف آموزشی.

ذ- اقدامات اجرایی اولویت‌دار

- ✓ شناسایی منابع انسانی مستعد و واجد شرایط جهت آموزش برای فعالیت در حوزه تجارت خارجی استان؛
- ✓ شناسایی سرمایه‌های غیرمولد و سرمایه‌گذاران مستعد جهت ایجاد انگیزش برای فعالیت؛
- ✓ مطالعه و تحقیق در خصوص ظرفیت‌های تولیدی و مزیت‌های صادراتی بخش‌های کشاورزی، صنعت، معدن، صنایع روستایی و دامی؛
- ✓ اشاعه فرهنگ صادرات و ترویج تولیدات صادرات‌گرا از طریق برپایی دوره‌های آموزشی عمومی، کاربردی و تخصصی؛
- ✓ تبادل هیئت‌های تجاری با کشورهای هدف به همراه مطالعه و تحقیق شناخت اقتصادی کشورهای هدف و راهکارهای ورود و نفوذ در آن؛
- ✓ برپایی و مشارکت دادن فعال واحدی تولیدی/ تجاری استان در نمایشگاه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی؛
- ✓ ایجاد دفتر تجاری و بازرگانی استان در کشورهای هدف (عراق، صربستان، منتخب گروه CIS)؛
- ✓ برگزاری همایش‌ها و سمینارهای آموزشی جهت ارتقاء دانش و اطلاعات فنی و تخصصی عوامل تولیدی/ تجاری استان؛
- ✓ معرفی توانمندی‌های تولیدی و صادراتی استان در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنعت، معدن، صنایع دستی، بازرگانی و... در قالب کتاب ویژه، cd، کاتالوگ و سایت‌های اطلاع‌رسانی؛
- ✓ برپایی نمایشگاه‌های تخصصی صادراتی در داخل و خارج از کشور جهت معرفی توانمندی‌های تولیدی و صادراتی استان؛
- ✓ تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری در شهرستان به تفکیک گروه‌های کالایی دارای مزیت و پتانسیل صادراتی؛
- ✓ تکمیل نهاده‌ها و زنجیره بازرگانی خارجی (شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی، فعال کردن شعبات و خدمات بیمه‌ای، شعب ارزی، بانک‌ها، تشکل‌های صنفی صادراتی، اتحادیه صادرکنندگان و...)

- ✓ ارتقاء سطح مهارت‌های علمی و تخصصی صادرکنندگان و بنگاه‌های تولیدی / تجاری از طریق برپایی همایش‌ها و نشست‌های تخصصی؛
- ✓ تبادل دانش فنی و مدیریتی و مشارکت دادن فعالانه مدیران ارشد بخش‌های تولیدی / تجاری در رویدادها و مجامع؛
- ✓ ارجاع مطالعات کاربردی و تحقیقات بازاریابی به کارشناسان سازمان‌های مرتبط در امر تجارت خارجی استان؛
- ✓ ایجاد بانک اطلاعاتی تولید کنندگان / صادر کنندگان و بازرگانان و وب سایت اینترنتی جامع برای نظام تولید و تجارت استان؛
- ✓ ایجاد نمایشگاه مجازی اینترنتی؛
- ✓ ایجاد گمرک اختصاصی در واحدهای تولیدی / صادراتی فعال و برتر استان (توسعه معادن روی، راهان توان و...)
- ✓ پیگیری عضویت و حضور در کمیسیونهای مشترک اقتصادی ایران با کشورهای هدف / حسب مورد؛
- ✓ بررسی نظام مند و جامع صادرات غیر نفتی و طراحی سیستم اطلاعات بازار یابی برای محصولات صادراتی استان؛
- ✓ عملیاتی نمودن ظرفیتهای و امکانات صادراتی بخش کشاورزی و صنایع روستایی و اقلام دارای مزیت صادراتی؛
- ✓ عملیاتی نمودن ظرفیتهای و امکانات صادراتی بخش صنعت و معدن و اقلام دارای مزیت صادراتی؛
- ✓ توسعه و تجهیز و تقویت گمرک زنجان و ارتقاء سطح سازمانی آن از مدیریت به اداره کل؛
- ✓ احداث انبارهای عمومی در جوار گمرک زنجان به لحاظ نقش و موقعیت زنجان در منطقه شمالغرب و قابلیت... توزیع کالا؛
- ✓ گسترش تجارت الکترونیک در سطح مبادلات تجاری و بازرگانی شهرستان زنجان؛
- ✓ ایجاد تشکل‌های صنفی صادراتی در بخش صنعت / معدن و کشاورزی و بازرگانی (صادرات)؛

- ✓ تشویق و حمایت از سرمایه گذارهای جدید داخلی و خارجی در طرحهای تولیدی و بازرگانی استان؛
- ✓ گسترش و متنوع سازی کالاهای صادراتی از طریق تبادل هیئت های تجاری و حضور فعالانه در نمایشگاههای خارج از کشور؛
- ✓ تعامل و همکاری موثر با جامعه علمی، تحقیقی و آموزشی استان؛
- ✓ حمایت از ایجاد شرکتهای خدمات صادراتی و بازار یابی توسط فارغ التحصیلان رشته های ذیربط مراکز آموزش عالی؛
- ✓ حمایت از ایجاد ظرفیتهای جدید ذخیره سازی گندم در قالب یک واحد سیلو به ظرفیت ۷۰ هزار تن و یک واحد انبار مکانیزه به ظرفیت ۲۰ هزار تن؛
- ✓ حمایت از ایجاد واحد سردخانه جمعاً به ظرفیت چهار تن؛
- ✓ حمایت از ایجاد انبارهای چند منظوره کالا در دو مرحله کوتاه و میان مدت جمعاً به ظرفیت ۱۰۰ هزار تن؛
- ✓ حمایت از ایجاد پایانه صادراتی کالا به ویژه در بخش کشاورزی؛
- ✓ حمایت از ایجاد شرکتهای جدید مدیریت صادرات.

۳-۴- میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی

- ✓ وجود زیر ساختها و شبکه ارتباطی مناسب از جمله بزرگراه، فرودگاه و خطوط راه آهن؛
- ✓ وجود مناطق و مسیرهای شاخص اکوتوریستی، ارتفاعات گاوازنگ، مسیر گردشگری زنجان به ماسوله، دشت آهوان سهرین و نزدیکی به منطقه حفاظت شده سرخ آباد با مساحتی بالغ بر ۱۲۰ هزار هکتار در بخش شمالی آن؛
- ✓ مرکزیت شهرستان زنجان، به عنوان قطب گردشگری محورهای فرهنگی، تاریخی و هنری، زنجان، سلطانیه، خدابنده- زنجان، ماهنشان- زنجان، خرمد، ابهر- زنجان، ایجرود- زنجان، طارم؛
- ✓ تراکم و تمرکز خدمات و تأسیسات گردشگری (هتلها، آژانسهای مسافرتی) و همچنین سهولت دسترسی و نیز تمرکز خاص منابع گردشگری تاریخی، طبیعی، تفریحی و فرهنگی در این شهرستان؛
- ✓ وجود بیش از ۶۰۰ اثر فرهنگی، تاریخی شامل: محوطه ها، قلاع، گورستان و ابنیه ارزشمند تاریخی به عنوان جاذبه های منحصر به فرد گردشگری (بازار زنجان- بنای رختشویخانه، مسجد جامع (سید)، امامزاده سید ابراهیم، مسجد خانم، عمارت ذوالفقاری، پل میر بهاء الدین، پل سید محمد، پل سرداد، کاروانسرای سنگی، مسجد میرزایی، مسجد ولیعصر، خانه توفیقی، بقعه میرزا مهدی، عمارت دارایی و...؛
- ✓ وجود هنرهای سنتی و صنایع دستی بومی و شاخص ملیله کاری (تلفیق صبر و حوصله در ساخت ظروف قیمتی توسط صنعتگران)، چاروق دوزی، چاقوسازی، قالی بافی، گلیم بافی، جاجیم بافی، مسگری، سرامیک سازی که دارای ریشه های عمیق فرهنگ، آداب و رسوم و هنر بومی، اسلامی است.
- ✓ مهمترین مسیر مواصلاتی غرب به شرق (آسیا و اروپا) و قرار گرفتن در مسیر جاده ترانزیت و همسایگی با ۷ استان کشور؛
- ✓ نزدیکترین و راحت ترین راه دسترسی به مهمترین اثر فرهنگی، تاریخی جهانی منطقه (تخت سلیمان)؛

- ✓ نزدیکی به پایتخت و متمرکز بودن اکثر تاسیسات گردشگری استان (اقامتی، دفاتر خدمات مسافرتی و...) در شهرستان زنجان؛
- ✓ دارا بودن ۶۰۰ اثر فرهنگی، تاریخی شناسایی شده و حدود ۱۱۹ اثر ثبت شده در فهرست ملی از جمله (بازار - رختشویخانه و...);
- ✓ برخوردار بودن شهرستان از توان نمایشگاهی برای برگزاری جشنواره ها و نمایشگاههای تخصصی
- ✓ وجود منطقه حفاظت شده و حیات وحش دشت لاله ها (منحصر این شهرستان است);
- ✓ توانمندی و وجود امکانات بالقوه برای راه اندازی موزه های تخصصی و تولید محصولات (مردم شناسی، صنایع دستی و آثار فرهنگی تاریخی);
- ✓ وجود مردان نمکی، معادن و سنگهای غنی مردان نمکی چهره آباد؛

ب- مهمترین محدودیتها و تنگناها

- ✓ سطح پایین خدمات به سبب قدیمی بودن تاسیسات گردشگری شهرستان که اکثراً فرسوده شده و استحکام بنایی ندارند (نیاز به نوسازی دارند);
- ✓ کافی نبودن زیر ساختهای گردشگری در قطب، مسیر و محورهای گردشگری شهرستان.
- ✓ کمبود امکانات رفاهی در کنار جاذبه های گردشگری از جمله: کمپینگ های اقامتی دائمی یا موقت، سرویس های بهداشتی، نمازخانه و...;
- ✓ عدم تناسب ظرفیت کارشناسی و نیروی انسانی متخصص با نیازها و برنامه های آتی توسعه صنعت گردشگری، حفظ و احیاء میراث فرهنگی، احیاء هنرهای سنتی و صنایع دستی شهرستان؛
- ✓ مشکلات مربوط به اعطای تسهیلات بانکی به سرمایه گذاران بخش گردشگری؛
- ✓ با توجه به قدیمی بودن اکثر تاسیسات گردشگری که نیاز به بازسازی، استاندارد سازی و یا نوسازی دارند. با توجه به قرار گرفتن در بافت تاریخی شهر یا به علت تعریض جاده (حریم) مطابق قانون توسعه راههای کشور اجازه ساخت و ساز و یا تکمیل بنا مطابق با استاندارد

۱. برای اطلاعات تفصیلی به گزارش فرمانداری شهرستان بخش میراث فرهنگی و.. مراجعه شود.

- گردشگری را نمی دهد لذا این گونه تاسیسات با گذشت زمان از بین رفته و یا جای خود را به اشتغال صنعت دیگر می دهند (به تغییر کاربری از سوی مالک و بهره بردار می انجامد)؛
- ✓ نبود وسائط نقلیه مخصوص گردشگری در مسیرهای گردشگری و کنار آثار فرهنگی، تاریخی شاخص؛
- ✓ کم بودن تعداد صراف به میزان کافی که بتوان پول خارجی را به پول داخلی تبدیل کرد؛
- ✓ عدم آگاهی و آشنایی کامل اکثر مردم نسبت به پول خارجی در بحث داد و ستد و مبادلات؛
- ✓ عدم وجود تابلوهای راهنمای گردشگری آثار فرهنگی، تاریخی در شهرستان؛
- ✓ کمبود نیروی انسانی متخصص و دوره دیده در بخش خدمات گردشگری (اقامتی، پذیرایی و...)
- ✓ قدیمی و فرسوده بودن اکثر تاسیسات گردشگری که تعدادی از آنها در بافت تاریخی شهر و یا در حریم راههای شهرستان قرار گرفته است و امکان بازسازی یا بهسازی آنها عملاً وجود ندارد؛
- ✓ ناکافی بودن زیرساخت های گردشگری مناسب و استاندارد در کنار آثار فرهنگی، تاریخی و جاذبه های گردشگری شهرستان؛
- ✓ نامناسب بودن راههای ارتباطی و دسترسی به اکثر آثار فرهنگی، تاریخی شاخص و قابل برنامه ریزی برای توسعه گردشگری شهرستان؛
- ✓ نبود کمپینگ های اقامتی دائمی و موقت مناسب در کنار آثار فرهنگی، تاریخی و یا در مسیرها و محورهای مهم گردشگری شهرستان؛
- ✓ مشکل تملک زمین جهت سرمایه گذاری توسط سرمایه گذاران بخش خصوصی با توجه به فقدان مجاری قانونی؛
- ✓ مشکل عدیده مسیر دریافت تسهیلات بانکی توسط متقاضیان ایجاد و توسعه زیر ساختهای گردشگری (عدم قبول واحد به عنوان وثیقه بانکی از سوی بانکهای عامل).

پ- مهمترین مسائل توسعه

- ✓ کمبود زیر ساختهای گردشگری متناسب با سطوح درآمدی گردشگران منطقه؛

- ✓ پایین بودن سطح کیفی و کمی فرهنگ توریست پذیری در مناطق روستایی شهرستان؛
- ✓ فقدان فروشگاههای صنایع دستی و... جهت رفاه حال گردشگران در کنار جاذبه ها و آثار فرهنگی، تاریخی شاخص؛
- ✓ کم بودن بخش صرافی و استانداردسازی تاسیسات گردشگری موجود (اقامتی- پذیرایی- دفاتر خدمات مسافرتی-سفره خانه های سنتی)؛
- ✓ فقدان نظام اطلاع رسانی و آموزش نیروهای انسانی مورد نیاز در بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛
- ✓ فقدان نظام جامع و کامل برای آموزش نیروهای نظامی و انتظامی، رانندگان وسائط نقلیه عمومی در خصوص نحوه برخورد با گردشگر و یا کلیه ارگانها و کسانی که به نحوی در بخش گردشگری درگیر هستند؛
- ✓ عدم حمایت و تشویق سرمایه گذاران جهت سرمایه گذاری کلان در بخش گردشگری و صنایع دستی؛
- ✓ عدم اعطای تسهیلات بانکی با حداقل درصد سود، تسهیل و روانسازی در پرداخت تسهیلات از سوی بانکهای عامل؛
- ✓ فقدان موزه های تخصصی مردم شناسی و... در مرکز و نقاط مناسب شهرستان؛
- ✓ کمبود مراکز اطلاع رسانی گردشگری دائمی و موقت در مبادی ورودی و خروجی شهرستان؛
- ✓ کم توجهی خاص به چهره شهر زنجان بالاخص در مبادی ورودی و خروجی؛
- ✓ مشخص نبودن جایگاه و کاربری گردشگری در سطح محدوده های روستایی شهرستان؛
- ✓ محدود بودن آگاهی عمومی مردم از جاذبه ها و آثار فرهنگی، تاریخی شهرستان؛
- ✓ تخریب آثار فرهنگی، تاریخی توسط سوداگران و قاچاقچیان؛
- ✓ عدم ساماندهی زیر ساختها و تأسیسات گردشگری داخل شهر زنجان؛
- ✓ فقدان اعتبار لازم برای تملک ابنیه و محوطه های تاریخی و حریم آنها.

ت- اهداف بلند مدت

- ✓ تقویت و توسعه طرحها و زیر ساختهای گردشگری با لحاظ بودن عملکرد منطقه ای، ملی و فراملی؛
- ✓ حفاظت، مرمت و احیای ابنیه ارزشمند تاریخی در راستای جلب و جذب گردشگران به منطقه.
- ✓ تقویت توریسم دهکده ای و توریسم مرتعی با توجه به وجود رودخانه ها و مراتع زیبا در روستاهای باستانی و بیلاقی شهرستان؛
- ✓ استاندارد سازی واحد های گردشگری موجود (اقامتی، پذیرایی، دفاتر خدماتی مسافرتی و جهانگردی و...);
- ✓ ایجاد مجتمع های خدماتی و رفاهی متوسط با جذب سرمایه گذار در مسیر های گردشگری و کنار آثار تاریخی و جاذبه های گردشگری که در این خصوص ۲۲ نقطه شهرستان جهت ایجاد مجتمع های خدماتی و رفاهی پیش بینی و پیشنهاد شده است؛
- ✓ احداث هتل ۴ ستاره در شهر زنجان؛
- ✓ جذب و ترغیب سرمایه گذار جهت ایجاد چند مهمانپذیر مطلوب و مطابق با استاندارد؛
- ✓ آموزش نیروی انسانی شاغل در بخش گردشگری؛
- ✓ رایزنی های موثر با ارگان های مرتبط و کسب اعتبار لازم جهت ایجاد و بهسازی راههای ارتباطی به آثار تاریخی و جاذبه های گردشگری؛
- ✓ ایجاد موزه بزرگ استان در محل شهر زنجان؛
- ✓ اعلام و رفع نقاط نقائص موجود کلیه واحد های تحت پوشش (پذیرایی- اقامتی و ...);
- ✓ ایجاد کمپ های موقت گردشگری؛
- ✓ راه اندازی مراکز اطلاع رسانی گردشگری به صورت تمام وقت؛
- ✓ راه اندازی خانه جهانگردی و ارائه خدمات موثر به گردشگران داخلی و خارجی؛
- ✓ راه اندازی مرکز راهنمایان گردشگری در محل خانه جهانگردی؛
- ✓ تهیه ی تیزرهای تبلیغاتی جهت فرهنگ سازی نحوه برخورد با گردشگران.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ ایجاد زیر ساخت های گردشگری مناسب مطابق با استانداردهای توسعه ی گردشگری؛
- ✓ حمایت و تشویق تولیدات و مراکز عرضه هنرهای سنتی و صنایع دستی جهت جذب گردشگر به شهرستان؛
- ✓ تقویت مشارکت مردمی در تصمیم گیری و تصمیم سازی برای حفاظت، مرمت و احیاء آثار فرهنگی، تاریخی و طبیعی؛
- ✓ آموزش نیروی انسانی متخصص در بخش گردشگری؛
- ✓ ایجاد انگیزه و فرهنگ سازی موثر به منظور ترغیب و تشویق مسافرت و گردشگری؛
- ✓ ایجاد و توسعه جریان گردشگری پایدار در چندین مرحله ارزان سازی سفر و همگانی و همه زمانی نمودن آن در استان زنجان و شهر زنجان؛
- ✓ هماهنگ نمودن طرحهای عمرانی، صنعتی، تولیدی، خدماتی و گردشگری با اصول توسعه پایدار؛
- ✓ ایجاد و بهسازی جاذبه های شهر زنجان از جمله ایجاد فضای سبز مناسب و نظافت ورودیهای شهر؛
- ✓ سرمایه گذاری در بخش تبلیغات و بازاریابی گردشگری؛
- ✓ سرمایه گذاری در ارایه ی انواع تخفیف به گردشگران داخلی و خارجی حتی رایگان نمودن جاذبه ها بصورت مقطعی و فصلی؛
- ✓ تعریف مسیرهای گردشگری و ایجاد امکانات رفاهی در این مسیرها؛
- ✓ استفاده از توان طبیعی شهرستان در جهت توسعه صنعت گردشگری متناسب با ظرفیت های زیست محیطی منطقه؛
- ✓ حمایت و جذب سرمایه گذار (در این خصوص پیشنهاد می شود در صورت امکان زمین بصورت رایگان در اختیار متقاضی قرار گرفته و تسهیلات با درصد بهره ی پایین تر به آنان داده شود و از حاشیه کاری اکثر ارگان های ذیربط کاسته شود تا سرمایه گذار براحتی و با آسودگی خاطر سرمایه گذاری نماید.

د- سیاستها و خط مشی های توسعه

- ✓ تعامل و ایجاد ارتباط موثر با دستگاهها و ارگانهای دولتی در راستای هم سو شدن با اهداف توسعه ی گردشگری
- ✓ توسعه سفرهای ارزان قیمت ، روانسازی و تشویق مسافران جهت انجام این گونه سفرها
- ✓ توسعه زیر ساختهای گردشگری با جذب سرمایه گذار و اعطای تسهیلات بانکی با نرخ بهره ی پایین تر
- ✓ استاندارد سازی تاسیسات گردشگری موجود
- ✓ بهسازی و توسعه ی راههای ارتباطی
- ✓ ایجاد و توسعه دهکده توریستی (در محل روستای امند)
- ✓ راه اندازی موزه بزرگ استان در محل شهر زنجان (جمع آوری کلیه آثار تاریخی مکشوفه متعلق به این استان جهت بازدید و نمایش در این موزه اقدام خواهد شد)

ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- ✓ بررسی، شناسایی آثار فرهنگ، تاریخی و طبیعی شهرستان زنجان در راستای تهیه و تدوین اطلس و نقشه باستان شناسی استان؛
- ✓ تهیه و تدوین طرحهای مرمت و احیای ابنیه فرهنگی، تاریخی شاخص شهرستان نظیر پلها، کارونسرا، بازار قدیمی، امامزادهها، مساجد تاریخی و بقاء متبرکه شهرستان با هماهنگی و همکاری دستگاههای اجرایی ذیربط به منظور آغاز عملیات مستندسازی، آسیب شناسی و مرمت و احیاء آثار مورد نظر؛
- ✓ احداث سرویس بهداشتی میان راهی در ۵ منطقه؛
- ✓ انجام مطالعات مردم نگاری و پژوهشهای مردم شناسی شهرستان زنجان در راستای تهیه و تدوین اطلس مردم شناختی و شناخت آداب، رسوم و آئینهای سنتی به منظور برگزاری جشنوارهها و نمایشهای آئینی جهت جذب و جلب گردشگر به شهرستان؛
- ✓ استانداردسازی واحدهای اقامتی، پذیرایی شهرستان؛
- ✓ روانسازی تورهای ارزان قیمت علمی، آموزشی، تفریحی و زیارتی؛

- ✓ تأمین اعتبار جهت اجرای دوره‌های آموزشی کوتاه مدت و میان مدت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛
- ✓ تهیه و تدوین طرح جامع گردشگری شهرستان؛
- ✓ تهیه و چاپ اقلام تبلیغاتی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛
- ✓ برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌ها و شرکت در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی؛
- ✓ مطالعه و ایجاد بازارچه صنایع دستی در مراکز مهم جمعیتی شهرستان؛
- ✓ مطالعه و مستندسازی هنرهای دستی و صنایع دستی شهرستان در راستای تهیه اطلس مربوط و انجام پژوهش‌های بنیادی کاربردی به منظور استانداردسازی و احیاء هنرهای بومی و توسعه صنایع دستی اصیل شهرستان؛
- ✓ مستندسازی و آوانگاری گویش آبادی‌های شهرستان در راستای تدوین اطلس زبان شناختی و انجام مطالعات تخصصی ادبیات، زبان و گویش به منظور حفظ و احیاء گویش‌های اصلی شهرستان؛
- ✓ انجام مطالعات آماری در خصوص سنجش میزان رضایتمندی و تعداد گردشگران ورودی به شهرستان، تعداد صنعتگران و کارگاه‌های هنرهای دستی و صنایع دستی شهرستان؛
- ✓ تهیه، تدوین و اجرای طرح‌های حفاظت و حراست از موارث فرهنگی شهرستان از طریق؛
- ✓ ایجاد، تکمیل و تجهیز پایگاه‌های حفاظتی در مناطق شاخص تاریخی شهرستان؛
- ✓ انجام برنامه‌های پژوهشی باستان شناختی اعم از گمانه زنی به منظور تعیین حریم و لایه‌نگاری و کاوش در محوطه‌ها، تپه‌ها و گورستان‌های تاریخی شهرستان در جهت شناخت و معرفی زوایای پنهان و نهفته فرهنگ و تمدن غنی شهرستان زنجان؛
- ✓ طراحی و ایجاد موزه‌های تخصصی مردم شناسی، باستان شناسی نسخ خطی، کتیبه‌های سنگی و غیره در ابنیه فرهنگی، تاریخی رختشویخانه، عمارت ذوالفقاری، مقبره میرزا مهدی؛
- ✓ طراحی و ایجاد موزه‌های تخصصی صنعت کشاورزی، موزه تعزیه، موزه جامعه شناسی و تاریخ تمدن اسلامی با مشارکت دستگاه‌های اجرایی ذیربط؛
- ✓ مکان یابی در راستای ایجاد و توسعه هتل‌ها و مجتمع‌های خدماتی رفاهی بین راهی در مناطق مستعد شهرستان به ویژه گاوازنگ و غیره با هماهنگی مشاورین توسعه گردشگری ایران؛

- ✓ طراحی و اجرای مناطق نمونه گردشگری شهرستان در سطوح بین المللی، ملی و استانی؛
- ✓ تکمیل حاشیه زنجان رود؛
- ✓ بهسازی و استانداردسازی مهمانپذیرهای موجود؛
- ✓ جذب سرمایه گذار جهت ایجاد مهمانپذیر؛
- ✓ تهیه و نصب تابلوهای راهنما در مسیرهای گردشگری جهت معرفی جاذبه‌های گردشگری آثار تاریخی؛
- ✓ ایجاد موزه‌های تخصصی و مشارکتی؛
- ✓ راه اندازی مراکز اطلاع رسانی دائمی و موقت؛
- ✓ احداث مجتمع‌های رفاهی بین راهی در مسیرهای گردشگری استان که در این خصوص ۲۲ نقطه پیشنهاد شده است؛
- ✓ تأسیس زیرساخت‌های گردشگری در مسیر کتله خور با توجه به طولانی بودن مسیر؛
- ✓ ایجاد دهکده‌های گردشگری در محل روستای امند؛
- ✓ توسعه مجتمع تفریحی و ورزشی گاوازنگ (ایل داغی)؛
- ✓ ایجاد سرویس‌های بهداشتی و بهسازی سرویس‌های بهداشتی موجود.

۴- منابع طبیعی**۴-۱- آب و خاک****الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی**

- ✓ برخورداری از تنوع اقلیمی و پتانسیل مطلوب آب و خاک در کشت و تولید محصولات زراعی و مرتعی؛
- ✓ برخورداری از پتانسیل آب های سطحی؛
- ✓ توان جذب سرریزهای صنعتی تهران به علت وجود اراضی مستعد و ارزان قیمت؛
- ✓ وجود سد تهم، سدهای کوچم خاکی و سدهای جدید در حال احداث (سد بلوک)؛
- ✓ بستری مناسب جهت توسعه سرمایه گذاری های تولیدی صنعتی براساس الگوهای توسعه پایدار؛
- ✓ امکان افزایش جنگلهای دست کاشت و پارکهای جنگلی؛
- ✓ امکان احداث سدهای پی در پی برای تولید برق آبی و کنترل سیل بدون لطمه زدن به آب کشاورزی و با توجه به با صرفه بودن آن در اکثر حوزه های استان وجود دارد؛
- ✓ وجود رودخانه هایی از قبیل قزل اوزن با سرشاخه های متعدد آن نظیر سجاس رود، زجانرود و همچنین رودخانه ابهررود و خررود نشانگر قابلیت توسعه آب های سطحی در کلیه شهرستان های استان می باشد.

ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها

- ✓ پراکندگی و توزیع نامناسب زمانی و مکانی آب های سطحی و وقوع سیل و خشکسالی؛
- ✓ طغیانی بودن رودخانه ها و فصلی بودن آن در دبیهای بحرانی بالا و افزایش هزینه تأسیسات آبی؛
- ✓ پایین بودن بستر رودخانه از اراضی حاشیه که موجب افزایش هزینه های تولید می گردد؛
- ✓ ضعف آموزش و ترویج در بخش اجرایی برای بهره برداران؛
- ✓ عدم یکپارچگی اراضی؛

- ✓ عدم مدیریت واحد آبی، تعدد دستگاههای اجرایی، مشکلات ناشی از نظام مدیریت اجرایی؛
- ✓ دور بودن دشتهای و اراضی آبی از آبهای سطحی که مستلزم سرمایه گذاری کلان می باشد؛
- ✓ ضعف توان مالی بخش خصوصی نسبت به مشارکت در توسعه منابع آب به ویژه آبهای سطحی و بهره برداری و نگهداری؛
- ✓ عدم مطالعات جامع آب و خاک و امکان سنجی توسعه منابع آب و فقدان بانک اطلاعات؛
- ✓ بالا بودن هزینه های تاسیسات آبی و عدم امکان سرمایه گذاری توسط بخش خصوصی؛
- ✓ محدودیت منابع مالی بخش خصوصی جهت سرمایه گذاری و بهره گیری از ظرفیتهای تولیدی شهرستان؛
- ✓ کمبود اراضی مستعد کشت در شهرستان به علت کوهستانی بودن منطقه و شیب زیاد اراضی
- ✓ رشد ناکافی صنعت در شهرستان و فشار مضاعف بر عرصه های منابع طبیعی (بمنظور امرار معاش مردم از محل کشاورزی و دامداری)؛
- ✓ کوچک مقیاس بودن تولید در بخش کشاورزی و ضعف مکانیزاسیون و کافی نبودن مراکز نگهداری محصولات زراعی و باغی؛
- ✓ کافی نبودن تاسیسات مهار و بهره برداری از منابع آبهای سطحی؛
- ✓ مازاد دام نسبت به ظرفیت مجاز مرتع؛
- ✓ عدم آشنایی کافی و هماهنگی مسئولین شهرستان در ممانعت از تخریب منابع طبیعی.

پ- اصلی ترین مسائل توسعه

- ✓ حفظ قدرت تولید و حاصلخیزی خاک؛
- ✓ تثبیت سطح تولید، درآمد و اشتغال؛
- ✓ جلوگیری از بروز جریانهای سیلابی ویرانگر و رسوب زایی و پیامدهای بعد از آن؛
- ✓ تقویت و افزایش پوشش گیاهی و بیشترین استفاده از نزولات جوی در رویش آنها؛
- ✓ استفاده بهینه از آب باران و روان آبها؛
- ✓ احیاء پوشش گیاهی و جلوگیری از فرسایش خاک؛
- ✓ ذخیره نزولات آسمانی و تغذیه سفره های آب زیرزمینی.

ت- اهداف بلند مدت

- ✓ افزایش میزان تأمین آب سطحی تا ۲۲۰۰ میلیون متر مکعب در سال؛
- ✓ توسعه شبکه های آبیاری و زهکشی اصلی و فرعی تا ۱۲۰۰۰ هکتار؛
- ✓ بهره برداری مطلوب از آبهای سطحی؛
- ✓ کنترل فرسایش و رسوب جهت بالا بردن حاصلخیزی اراضی زراعی؛
- ✓ جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ توسعه بهره برداری از پتانسیل منابع آب سطحی جهت مصارف زراعی در نواحی مختلف شهرستان؛
- ✓ کاربری منابع آب با در نظر گرفتن معیارهای زیست محیطی و اهداف رشد بخش.

د- سیاستها و خط مشی های توسعه

- ✓ سرمایه گذاری دولتی برای مهار آبهای سطحی بخصوص سرشاخه های اصلی قزل اوزن و زنجان رود جهت جلوگیری از خروج سریع آب منطقه؛
- ✓ آبخیزداری حوزه های آبریز رودخانه و ترمیم پوشش گیاهی حوزه و جلوگیری از ایجاد آبکندها و تعدیل شیب رودخانه های فرعی؛
- ✓ احداث سدهای کوچک مخزنی و بندهای انحرافی بر روی سر شاخه ها با مشارکت مردمی و اعتبارات دولتی و عمومی؛
- ✓ انجام مطالعات مکان یابی احداث سدهای مخزنی متوسط در کل حوزه به منظور توزیع ذخایر آب سطحی؛
- ✓ یگانه کردن تولید آب سطحی و جلوگیری از تعدد ارگانهای اجرایی مربوطه؛
- ✓ به حداقل رساندن استحصال آبهای زیر زمینی و استفاده از آبهای سطحی؛
- ✓ واگذاری کلیه کارهای امور آب به بخش خصوصی؛
- ✓ احداث پروژه های پخش سیلاب و آبخوان داری به منظور تقویت آبهای زیر زمینی.

ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- ✓ احداث بندهای رسوب گیر در حوزه آبخیز سد تهم به حجم ۲۵۰۰ متر مکعب که تعداد ۲۰ دستگاه بند به حجم ۲۵۰۰ متر مکعب با اعتبار حدود ۱۳۰۰ میلیون ریال اجرا گردیده است؛
- ✓ احداث دیوار حفاظتی رودخانه در حوزه آبخیز اسفناج آبراهه روستای یامچی به طول ۲۱۰ متر و به حجم ۱۰۰۰ متر مکعب که به طور ۱۰۰ درصد با اعتبار ۴۰۰ میلیون ریال اجرا گردیده است؛
- ✓ احداث بندهای رسوب گیر سنگ و ملات در روستای قاشقا تپه از توابع بخش قره پشتلو به حجم ۴۰۰ متر مکعب که به طور صد در صد اجرا گردیده است؛
- ✓ همکاری با مدیریت آبخیزداری استان زنجان در اجرای عملیات بذر کاری در مراتع حوزه آبخیز سد تهم واقع در روستای گلرود با مشارکت روستاییان در قالب طرح بسیج سازندگی؛
- ✓ استعداد یابی حوزه های مختلف شهرستان جهت اجرای طرحهای آبخیزداری و انجام مطالعات بر روی آنها و تهیه طرحهای مطالعاتی پیش شناخت حوزه.

۲-۴- پوشش گیاهی و محیط زیست

الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت‌های نسبی

- ✓ وجود جنگل و مراتع و زمین های مرغوب زراعی؛
- ✓ امکان افزایش میزان جنگلها؛
- ✓ بستر مناسب جهت توسعه سرمایه گذاری های تولیدی صنعتی.

ب- مهمترین محدودیت ها و تنگناها

- ✓ وجود دام مازاد در عرصه های ملی؛
- ✓ تعداد بهره برداران از مراتع و غیر اقتصادی بودن دامداری های کوچک؛
- ✓ عدم آگاهی و نبود دانشهای نوین بهره برداری و حفاظت و احیاء در بین بهره برداران عرفی؛
- ✓ عدم رسیدگی سریع به پرونده های تخلف از سوی مراجع قضایی و طولانی شدن زمان وقوع جرم و زمان محکومیت؛
- ✓ عدم وجود مدیریت واحد بر عرصه های منابع طبیعی؛
- ✓ نارسایی در قوانین موجود؛
- ✓ کمبود پرسنل فنی و حفاظتی؛
- ✓ صعب العبور بودن مناطق و مشکل بودن دسترسی آسان به مناطق اجرایی و حفاظتی؛
- ✓ کافی نبودن اعتبارات به دلیل افزایش روز افزون هزینه ها.

پ- مهمترین مسائل توسعه

- ✓ جامع نگری در مدیریت منابع طبیعی در حوزه های آبخیز؛
- ✓ ارتقاء فرهنگ عمومی منابع طبیعی و آبخیزداری؛
- ✓ تثبیت مالکیت دولت بر اراضی ملی و دولتی در سطح باقیمانده استان؛
- ✓ بالابردن ضریب پوشش حفاظتی در عرصه های ملی؛
- ✓ حفاظت از منابع پایه و ذخائر ژنتیکی؛

- ✓ استعدادیابی و تعیین کاربری اراضی به منظور بهره برداری بهینه با استفاده از فن آوریهای جدید؛
- ✓ مهار عوامل ناپایدار در منابع طبیعی؛
- ✓ توسعه و حمایت در سرمایه گذاری در بخش منابع طبیعی؛
- ✓ ارتقاء بهره وری از طریق بازنگری در کلیه برنامه ها؛
- ✓ تقویب و توسعه تشکل های غیردولتی و توانمندسازی و حمایت از آنها؛
- ✓ تدوین شاخص های توسعه بخش منابع طبیعی؛
- ✓ پیشگیری و اطفاء حریق و استفاده از بالگردها در آتش سوزی در سطح متوسط و بزرگ؛
- ✓ تعیین مناطق مستعد جهت پخش سیلاب و آبخوانداری؛
- ✓ مطالعه مناطق مستعد جهت سدهای زیرزمینی و بهره برداری از آنها؛
- ✓ تهیه نقشه سیل خیزی و فرسایش پذیری؛
- ✓ اجرای برنامه تهیه و واگذاری طرحهای مرتعداری؛
- ✓ اصلاح سوابق اجرائی پلاکها و نقشههای مربوطه براساس آراء کمیسیونهای تعیین تکلیف اراضی اختلافی که علیه منابع طبیعی صادر می گردد.

ت- اهداف بلند مدت

- ✓ تهیه و تدوین طرحهای مدیریت منابع طبیعی در حوزه های آبخیز؛
- ✓ حفظ توان اکولوژیکی، احیاء حوزه های تخریب یافته و کنترل کانونهای بحرانی؛
- ✓ جلب حمایتهای قانونی و قضائی و اجرائی؛
- ✓ متعادل کردن تعداد دام متناسب با ظرفیت تولید علوفه مراتع؛
- ✓ مدیریت جنگلهای استان با محوریت صیانت و توسعه؛
- ✓ جلوگیری، کنترل و کاهش عوامل تخریب و تجاوز در سطح عرصه های منابع طبیعی؛
- ✓ استفاده از اجرای برنامه ها و اقدامات حفاظتی و حمایتی موردنیاز به منظور بسط و گسترش حفاظت پایدار عرصه های جنگلی و مرتعی و بیابانی؛

- ✓ تثبیت مالکیت دولت بر عرصه های منابع ملی و دولتی در سطح باقیمانده استان؛
- ✓ تهیه و تدوین برنامه های اجرایی مناسب به منظور تقویت همکاری تشکل های دولتی و غیردولتی؛
- ✓ فرهنگ سازی و جلب حمایت مسئولین نظام و مردم در توسعه فرهنگ منابع طبیعی؛
- ✓ ارزیابی و پایش طرحهای منابع طبیعی با بهره گیری از فن آوری های نوین؛
- ✓ ساماندهی و اعمال مدیریت جامع و به هنگام نمودن استانداردها؛
- ✓ برنامه ریزی به منظور جلوگیری از تغییر کاربری اراضی کشاورزی و منابع طبیعی؛
- ✓ استمرار تحول اداری از طریق اصلاح ساختار تمرکززدائی و واگذاری امور قابل انتقال به بخش غیردولتی؛
- ✓ تبیین جایگاه منابع طبیعی در اقتصاد منطقه ای و ملی؛
- ✓ طرح جامع نهضت سبز؛
- ✓ طرح ملی تعادل دام و مرتع؛
- ✓ طرح جامع حفاظت؛
- ✓ مدیریت حوزه های آبخیز با نگرش اولویت حفاظت و احیاء و بهره برداری اصولی از منابع پایه به ویژه در حوزه های آبخیز دارای طرحهای تامین منابع آب؛
- ✓ تهیه نقشه اولویت بندی عملیات آبخیزداری؛
- ✓ تهیه طرحهای توجیهی؛
- ✓ تکمیل طرح ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ استفاده مناسب از موقعیت و ظرفیتهای شهرستان در توسعه منابع طبیعی و آبخیزداری؛
- ✓ تجهیز مراکز مستعد شهری و سازماندهی قلمروهای زیست روستایی متناسب با مقتضیات آنها؛
- ✓ مهار و بهره برداری از آبهای سطحی دائمی و فصلی از طریق احداث سطحهای کوچک خاکی و تاسیسات تامین و انتقال آب؛
- ✓ توسعه کشاورزی متناسب با ظرفیت منابع آب شهرستان؛

- ✓ کنترل فرسایش و رسوب به منظور حفظ حاصلخیزی خاک؛
- ✓ احیاء پوشش گیاهی به منظور کنترل فرسایش و رسوب؛
- ✓ توسعه فعالیتهای حفاظت در منابع طبیعی و محیط زیست با توجه به گونه های نادر گیاهی و تنوع اقلیمی؛
- ✓ توسعه آموزش حوزه نشینان در استفاده بهینه از منابع طبیعی و جلوگیری از تخریب؛
- ✓ ایجاد تعادل بین دام و مرتع.

د- سیاستها و خط مشی های توسعه

- ✓ توسعه و تقویت زیر بناها؛
- ✓ تسهیل در تأمین منابع مالی کشاورزان و دامداران از طریق اعطای تسهیلات بانکی؛
- ✓ ارائه نهاده های کشاورزی و منابع طبیعی جهت رشد و توسعه منابع طبیعی؛
- ✓ برخورد جدی با افرادی که منابع طبیعی را تخریب می کنند؛
- ✓ حفاظت و احیاء حوزه های آبخیز شهرستان با گسترش طرح های کوچک تامین آب؛
- ✓ جلوگیری از شخم و تصرف منابع طبیعی؛
- ✓ عملیات بذرکاری قرق و اجرای پروژه های اصلاحی مراتع.

ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- ✓ تکمیل شبکه بی سیم و بالابردن پوشش آنها در سطح شهرستان از ۸۵٪ به ۱۰۰٪؛
- ✓ انجام پیش آگاهی در کل عرصه های منابع ملی استان و پیشگیری و کنترل آفات و بیماریها؛
- ✓ ایجاد کمربند حفاظتی در مناطق بحرانی شهرستان؛
- ✓ تامین و تجهیز نیروهای انسانی به منظور بالابردن ضریب پوشش حفاظتی از ۳۵٪ به ۴۵٪؛
- ✓ احداث و تکمیل ساختمانهای حفاظتی؛
- ✓ ساماندهی تعادل مراتع در عرصه های منابع طبیعی؛
- ✓ تامین و جایگزینی سوخته های مناسب در راستای حفاظت از جنگلهای استان؛
- ✓ حل مشکل اراضی ملی اوقافی که ادارات ثبت اسناد از صدور سند مالکیت خودداری می کند؛

- ✓ احیاء و غنی سازی جنگلهای شهرستانها (بجز شهرستانهای خرمدره، خدابنده و ایجرود)؛
- ✓ توسعه فضای سبز در سطح شهرستانها؛
- ✓ توسعه زراعت چوب به منظور افزایش تولید چوب؛
- ✓ واگذاری مدیریت بهره وری جنگلکاری های موجود به بخش خصوصی؛
- ✓ تولید نهال موردنیاز بخش های دولتی و خصوصی؛
- ✓ نگهداری و مراقبت از جنگلکاری های سنواتی و فضای سبز؛
- ✓ نگهداری و توسعه ذخیره گاههای جنگلی و مناطق بذرگیری (بجز شهرستانهای خرمدره، خدابنده و ایجرود)؛
- ✓ استفاده از تسهیلات بانکی در اجرای طرحهای منابع طبیعی و آبخیزداری؛
- ✓ تهیه و اجرای طرحهای مدیریت منابع جنگلی (بجز خرمدره، ایجرود و خدابنده)؛
- ✓ تامین نیروی کارشناسی و تجهیز ادارات به فناوریهای جدید مطابق با استانداردهای کشوری؛
- ✓ حفاظت از جنگلها و مراتع و حوزه های آبخیز و جلوگیری از تخریب و تغییر کاربری اراضی؛
- ✓ بهنگام سازی آمار و اطلاعات مربوط به بخش منابع طبیعی و آبخیزداری؛
- ✓ اصلاح و احیاء مراتع تخریب شده و بحرانی؛
- ✓ تکمیل برنامه ممیزی مرتع و صدور پروانه چرای دام؛
- ✓ واگذاری طرحهای مرتعداری تهیه و تصویب شده جهت اجرا به مجریان؛
- ✓ اجرای طرح بهبود و اصلاح مراتع (عملیات بیولوژیک، بیومکانیک و مدیریت مرتع)؛
- ✓ اجرای طرحهای تفصیلی و مطالعه شده؛
- ✓ گشایش ردیف اعتباری خاص در پاسخگوئی به استعلامات یا اخذ هزینه کارشناسی از متقاضیان در پاسخ به استعلامات به حساب خزانه داری کل کشور؛
- ✓ اصلاح و بازبینی نقشه های سنواتی در صدور اسناد اراضی ملی و دولتی؛
- ✓ کاهش بهره بردار و خرید حقوق عرفی؛
- ✓ تهیه نقشه پوشش گیاهی مراتع در سامانه های عرفی یا حوزه های آبخیز؛
- ✓ تهیه نقشه پایه و استعدادیابی اراضی مستعد و تعیین کاربری های مختلف اراضی.

۵- زیربناها

۵-۱- راه و ترابری

الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی

- ✓ وجود آزادراه زنجان - قزوین، آزاد راه زنجان - تبریز، راه اصلی ترانزیت زنجان - تهران، راه اصلی ترانزیت زنجان - میانه، احداث بزرگراه زنجان - اردبیل (تقاطع آزادراه زنجان - میانه واقع در کیلومتر ۷۰ محل پل روگذر نزدیکی روستای سرچم به تولیت استان اردبیل)؛
- ✓ احداث بزرگراه زنجان - فرودگاه، احداث راه فرعی زنجان - تهم - چورزق و اتصال به استان گیلان؛
- ✓ اتصال ادامه راه های روستائی به استان های هم مرز مثل راه روستائی آسفالت مسیر قره پشتلو به استان اردبیل و استان آذربایجان شرقی؛
- ✓ وجود زمینه فضای مناسب برای اجرای طرح راه سبز (درختکاری درحاشیه آزادراهها).

ب- مهمترین تنگناها و محدودیت ها

- ✓ کمبود نیروهای کارشناسی و فنی در دستگاه های اجرایی بویژه در شهرستانها؛
- ✓ کمبود تأسیسات و تجهیزات راهداری، کمبود فضاهای خدماتی درحاشیه راه های اصلی و آزادراهها، آشیانه ماشین آلات؛
- ✓ کمبود ماشین آلات راهداری مطابق با تکنولوژی روز، محدودیت اعتباری در تملک و آزادسازی حریم و محدودیت اعتباری در منابع جاری و عمرانی جهت تسریع در اجرای پروژهها؛
- ✓ در صورت ابلاغ اعتبارات درشاخه راه های روستائی معادل اعتبارات ابلاغی در سال ۸۵ اداره راه می تواند تا پایان برنامه چهارم توسعه (پایان سال ۸۸) حدود ۹۵٪ از راه های روستائی شهرستان را آسفالت نماید.

پ- اصلی ترین مسائل توسعه

- ✓ عدم تخصیص بموقع اعتبارات برای اجرای پروژه ها مطابق زمان بندی پیش بینی شده؛
 - ✓ کمبود اعتبارات بمنظور واگذاری امور راهداری به بخش خصوصی و پرهیز از کارهای امانی و روشهای سنتی؛
 - ✓ درگیری و تنش های حاصل از مسائل آزادسازی حریم با مردم و صاحبین اراضی و شرکت های حفار و تأسیسات زیربنائی (گاز- برق- مخابرات و آب)؛
 - ✓ صدور مجوزهای احداث از طریق مراجع صادر کننده مجوز مثل (فرمانداری- بخشداری- شرکت های برق- آب و گاز و مخابرات و سازمان صنایع- جهاد کشاورزی و...)
- حتماً نسبت به اخذ استعلام از ادارات مرتبط مثل اداره راه و ترابری اقدام نمایند .

ت- اهداف بلندمدت

- ✓ رسیدن به تکنولوژی های برتر و دستیابی به فنون پیشرفته راهداری روز که در کشورهای پیشرفته دنیا به کار می رود جهت ارائه خدمات بیشتر و بهتر و فراهم آوردن زمینه رفاه و ایمنی بیشتر و نهایتاً کاهش حوادث و تلفات جانی و مالی و صرفه جوئی در مصرف هزینه های نامحسوس و کمک به اقتصاد کلان کشور.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ اعزام تیمهای کارشناسی و کاردانی فنی به خارج از کشور برای گذراندن دوره های آشنائی با عملکرد و شیوه انجام عملیات نوین و روش های جدید راهداری در کشورهای صاحب تکنولوژی و بهره برداری از آن در داخل کشور؛
- ✓ جایگزینی مصالح بااثر خوردگی پائین در عملیات یخ زدائی جاده ها مثل محلول های نمک واوره و کلرید پتاسیم بجای نمک طعام مصرفی؛
- ✓ جایگزینی ماشین آلات جدید مثل برف خورها و برف روبه های مکانیکی بجای روشهای نمک پاشی و برف روبی سنتی که بصورت دستی و شرایط سخت توسط کارگر به انجام می رسد؛

- ✓ استفاده از تجهیزات نوین مثل نصب حسگرهای الکترونیکی در ارتفاعات و گردنه های برف
- ✓ گپیروکولاک خیز و ایجاد پایگاههای اطلاع رسانی از طریق راهدارخانه ها؛
- ✓ ارتباط علمی و عملی بین دانشگاه و کار و فراهم نمودن فضا برای کارشناسان جهت استفاده از
- ✓ معلومات خود در فضای کاری و...؛
- ✓ استفاده از مصالح فن آوری جدید مثل آسفالت های ماستیکی و رباط های کنترل دار
- ✓ (آدمک های ماشینی) در عملیات ایمنی و کارهای راهداری.

د- سیاست ها و خط مشی های توسعه

- ✓ نگهداری از جاده ها و حریم راهها و حفظ ایمنی ترافیک؛
- ✓ داشتن راه ایمن برای حمل و نقل روان و کاهش حوادث و سوانح جاده ای؛
- ✓ مدیریت روسازی و افزایش عمرروسازی؛
- ✓ ارتقاء واحداث راههای اصلی و فرعی مورد نیاز.

ذ- اقدامات اجرایی و اولویت دار

- ✓ احداث بزرگراه سه راهی بیجار تا پلیس راه بیجار- زنجان (عملیات اجرایی این پروژه شروع گردیده است)؛
- ✓ احداث بزرگراه پلیس راه زنجان- ابهر تا کیلومتر ۱۵ (سه راهی طارم)؛
- ✓ اقدامات انجام شده: فاز اول حدود ۳/۵ کیلومتر در دست اجراء می باشد.
- ✓ فاز دوم مطالعه شده و بعد از اتمام فاز اول به اجرا در خواهد آمد.
- ✓ احداث رمپ و لوپ و تقاطع سه راهی طارم به آزادراه زنجان- قزوین که در حال حاضر در دست اقدام می باشد؛
- ✓ احداث بزرگراه پلیس راه زنجان- میانه تا کیلومتر ۱۸ (از طرحهای آتی است)؛
- ✓ ادامه پروژه زنجان- فرودگاه: در صورت وجود اعتبار مورد نیاز ادامه خواهد داشت (مطالعه آن تکمیل و حدود ۴ کیلومتر انجام شده و مابقی در حال انجام کارهای نقشه برداری می باشد)؛
- ✓ جاده فرعی دندی: ارتقاء به یک محور اصلی (از برنامه های آتی است)؛

- ✓ احداث راه ارتباطی آزاد راه زنجان - میانه به سه راهی ماهنشان (ورودی و خروجی در دست اجراء است).
- ✓ احداث راه ارتباطی آزاد راه زنجان - میانه به جاده ترانزیت زنجان - بیجار (ورودی و خروجی در دست اقدام است)؛
- ✓ تکمیل پروژه تهم - چورزق.

۲-۵- توسعه روستایی و شهری

الف- مهمترین محدودیت‌ها و تنگناها

- ✓ قرار گرفتن شهرستان زنجان در قلمروی خشک، بیابانی و سرد؛
- ✓ کمبود بارندگی در شهرستان؛
- ✓ شیب زیاد اراضی در بیش از ۵۰ درصد بستر شهرستان ضمن محدودیت در توسعه کشاورزی، مانع تبدیل آبادی‌های کم جمعیت به کانون‌های بزرگ شده است؛
- ✓ فقر مواد آلی در خاکها؛
- ✓ وجود گسل‌های بزرگ و کوچک و زلزله خیر بودن شهرستان و استان؛
- ✓ لغزنده بودن لایه‌های میانی زمین در نواحی غربی و جنوب شهرستان زنجان سبب حرکت زمین و از بین رفتن راه‌های ارتباطی مزارع، باغات و سکونتگاهها می‌شود.
- ✓ طغیانی بودن رودخانه‌ها و افزایش هزینه تأسیسات آبی جهت مهار آبهای سطحی؛
- ✓ عدم وجود امکانات برای کنترل سیلابها و شوری آب در برخی از مناطق؛
- ✓ پراکندگی و توزیع نامناسب زمانی و مکانی آبهای سطحی و وقوع سیل و خشکسالی‌های متعدد؛
- ✓ تراکم بسیار اندک جمعیت در برخی از مناطق توأم با فقر ساکنان آن؛
- ✓ پایین بودن سطح دانش و اطلاعات فنی و عوامل انسانی در بخش‌های مختلف؛
- ✓ فقدان شهرهای میانی ۱۰۰-۲۵۰ هزار نفر جمعیت در سطح شهرستان به منظور تقویت و تجهیز آنها به عنوان کانون‌های توسعه؛
- ✓ توسعه خطی شهرستان زنجان بر محور جاده اصلی زنجان- میانه سبب عدم رشد متوازن شهرنشینی و توسعه در مسیر مناطق شهرستان گردیده و خدمات رسانی به جامعه روستایی را با مشکلاتی مواجه ساخته است.

ب- اصلی‌ترین مسائل توسعه

- ✓ رواج وسایل نقلیه موتوری در روستاها؛
- ✓ لزوم سیستم مناسب دفع فاضلاب و آبهای سطحی روستاها؛

- ✓ لزوم حفظ کاربری اراضی؛
- ✓ هزینه های بالای تهیه مصالح و کیفیت پائین آن؛
- ✓ عدم تعادل در عرضه و تقاضا و قیمت مصالح مصرفی در فصول مختلف سال؛
- ✓ سردسیر بودن منطقه و زمان کم اجرای پروژه ها؛
- ✓ کمبود امکانات فنی و مهندسی، مشاورین قوی، طراحی و محاسبات و نیروی فنی ماهر؛
- ✓ تأمین زمین؛
- ✓ تأمین مالی.

پ- اهداف بلند مدت

- ✓ تأمین عادلانه امکانات؛
- ✓ ایجاد تسهیلات؛
- ✓ هدایت و توسعه کالبدی روستاها.

ت- راهبردهای توسعه

- ✓ بررسی کیفیت واحدهای مسکونی به لحاظ استحکام در مناطق روستایی؛
- ✓ حفظ جمعیت در روستاها با تأکید بر ارتقاء یا شاخص های توسعه روستایی.

ث- سیاست ها و خط مشی های توسعه

- ✓ هماهنگی سازمان ها و ادارات در اجرای برنامه ها؛
- ✓ بهسازی و مقاوم سازی ابنیه و مسکن؛
- ✓ آگاهی و اطلاع رسانی مطلوب به روستائیان.

د- اقدامات اجرایی اولویت دار

- ✓ تهیه و اجرای طرح های هادی؛

- ✓ تملک و واگذاری زمینی در روستاها؛
- ✓ سنددار نمودن کلیه روستاهای بالای ۳۰ خانوار.

۶- امور اجتماعی^۱

۶-۱- آموزش و پرورش

الف- مهمترین قابلیت ها و مزیت های نسبی

- ✓ وجود آموزشگاه ها، کلاس ها و دانش آموزان در مناطق شهری و روستایی شهرستان؛
- ✓ وجود کارکنان رسمی و پیمانی، فوق دیپلم، لیسانس و بالاتر در مناطق شهری و روستایی شهرستان.

ب- مهمترین تنگناها و محدودیت ها

- ✓ کمبود دانش آموزان متوسطه روستایی نسبت به شهری؛
- ✓ کمبود دانش آموزان متوسطه دختر نسبت به پسر؛
- ✓ کمبود کادر خدماتی زن در مدارس دخترانه.

پ- اصلی ترین مسائل توسعه

- ✓ توسعه شیوه چند تألیفی رویکرد تلفیق دروس در برنامه ریزی درسی؛
- ✓ توسعه آموزش های تلفیقی و فراگیر برای دانش آموزان با نیازهای ویژه؛
- ✓ توسعه آموزش از راه دور و آموزشگاه های روستا مرکزی و شبانه روزی و نمونه دولتی و خوابگاه های مرکزی؛
- ✓ تنوع بخشی به شیوه های آموزش و منعطف نمودن آنها به منظور افزایش پوشش تحصیلی با تأکید بر جذب کودکان لازم التعلیم بازمانده از تحصیل؛
- ✓ توسعه فعالیت های قرآنی از طریق تاسیس و گسترش دارالقرآن ها با تأکید بر دوره های ابتدایی و پیش دبستانی؛
- ✓ گسترش امر نماز و توسعه نمازخانه ها در مدارس؛
- ✓ تدوین فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و نیز سند ملی آموزش و پرورش؛

۱. در گزارش شهرستان از زیربخش های مرتبط با امور اجتماعی، صرفاً به بخش آموزش و پرورش تأکید گردیده و سایر بخشها مورد بررسی قرارنگرفته است.

- ✓ توسعه فعالیت های اردویی، هنری و ورزشی از طریق گسترش اردوگاه ها و کانون های فرهنگی - تربیتی و ورزشی؛
- ✓ تقویت رویکرد فرهنگی - تربیتی در کلیه برنامه ها؛
- ✓ گسترش فعالیت های فرهنگی و هنری؛
- ✓ گسترش برنامه نظام مند آموزش والدین در زمینه اعتقادی و درسی با تدوین محتوای آموزش والدین و فعال سازی مدارس در استفاده از آن در راستای برنامه مدرسه زندگی؛
- ✓ گسترش برنامه های تربیتی خارج و داخل مدرسه؛
- ✓ همکاری با حوزه های علمیه و مراکز علمی - دینی؛
- ✓ تهیه و اجرای محتوای آموزشی طلاب و عملی ساختن جذب آنها در مدارس در زمینه مشاوره تربیتی؛
- ✓ ساماندهی فعالیت های تابستانی و اوقات فراغت دانش آموزان؛
- ✓ تهیه و اجرای محتوای آموزشی «نقش تربیتی معلمان» برای دوره های ضمن خدمات و مراکز تربیت معلم؛
- ✓ تهیه طرح تعامل مستمر با خانواده های شهدای معلم و دانش آموز و ائمه جمعه و اجرای نظام مند تعامل؛
- ✓ ایجاد زمینه های لازم برای گسترش فعالیت های فرهنگی - تربیتی و احترام به نهادهای اسلامی - ایرانی؛
- ✓ توسعه مشارکت های دانش آموزی و حمایت از تشکل ها و انجمن های علمی، فرهنگی و اجتماعی آنان؛
- ✓ توسعه مدارس مشارکتی؛
- ✓ تقویت مدارس غیردولتی خیریه ای و اسلامی و مدارس شاهد و ایثارگران؛
- ✓ ارائه تسهیلات ارزان قیمت و حمایت مالی از سرمایه گذاری های بخش غیر دولتی در آموزش و پرورش؛
- ✓ توسعه و حمایت از تشکل های علمی و آموزش معلمان؛
- ✓ توسعه مشارکت بین بخشی و خرید خدمات آموزش از بخش های غیر دولتی؛

- ✓ تدوین اصلاحیه قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در مجلس شورای اسلامی؛
- ✓ یکپارچه نمودن قوانین و مقررات و آیین نامه های گسترش مشارکت های مردمی؛
- ✓ پیش بینی و تصویب احکام و قوانین لازم برای دریافت وجه از اولیاء دانش آموزان در قالب ماده ۱۱ قانون شوراها؛
- ✓ برقراری تعادل و تناسب در توزیع اعتبارات و امکانات بین استان ها و مناطق؛
- ✓ احصاء راههای کاهش هزینه و بهبود کارایی نظام آموزشی؛
- ✓ استفاده از مدیریت اقتصادی به جای مدیریت هزینه ای؛
- ✓ یافتن منابع مالی جدید؛
- ✓ بهبود کیفی پروژه ها و افزایش کارایی اعتبارات عمرانی؛
- ✓ رفع موانع پذیرش مدارک کارشناسی ارشد فرهنگیان برای ادامه تحصیل در دانشگاهها و مراکز تربیت معلم؛
- ✓ اصلاح نظام پرداخت حقوق متناسب با میزان بهره وری و کیفیت خدمات معلمان با رویکرد افزایش انگیزه شغلی و تامین جایگاه و منزلت حرفه ای آنان؛
- ✓ استانداردسازی منابع انسانی و فرایندهای اداری و آموزش؛
- ✓ بازنگری و اصلاح شاخص ها و ضرایب بکارگیری نیروی انسانی در فعالیت های مختلف آموزش و پرورش با رویکرد متناسب سازی و به روزآوری مقادیر آن؛
- ✓ تعیین شاخص های لازم برای توزیع متعادل منابع و امکانات؛
- ✓ افزایش سرانه فضاهای آموزشی و تاکید بر بانشاط نمودن فضای مدارس؛
- ✓ طراحی، تاسیس و توسعه رشته های جدید فنی و حرفه ای و مهارتی متناسب با نیازهای اجتماعی و اقتصادی؛
- ✓ کاهش هزینه های آموزش همراه با افزایش بازده آموزشی و افزایش کارایی بیرونی نظام آموزش فنی و حرفه ای و مهارتی؛
- ✓ گسترش هنرستانهای فنی و حرفه ای در کنار مراکز صنعتی و واحدهای خدماتی و تولیدی؛
- ✓ برنامه ریزی و نظارت بر حسن اجرای کارآموزیها و کارورزیها با همکاری واحدهای تولیدی و خدماتی.

ت- اهداف بلندمدت

- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزان دوره ابتدایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزش دوره راهنمایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزان دوره متوسطه در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ افزایش دانش آموزان دختر در دوره ابتدایی نسبت به کل دانش آموزان همان دوره در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص درصد دانش آموزان دختر به کل دوره راهنمایی در برنامه ده ساله؛
- ✓ بهبود شاخص درصد دانش آموزان دختر به کل دوره متوسطه در برنامه ده ساله
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزی در آموزشگاههای روستایی در دوره ابتدایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزی در آموزشگاههای روستایی در دوره راهنمایی؛
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزی در آموزشگاههای روستایی دوره متوسطه؛
- ✓ بهبود شاخص تراکم دانش آموزی در آموزشگاههای دوره راهنمایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود میانگین شاخص نسبت دانش آموزان روستایی به کل آنان در دوره ابتدایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص نسبت دانش آموزان روستایی به کل آنان در دوره راهنمایی در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود شاخص نسبت دانش آموزان روستایی به کل آنان در دوره متوسط در برنامه ده ساله توسعه؛
- ✓ بهبود میانگین شاخص درصد کلاس های مختلط ابتدایی در برنامه ده ساله توسعه.

ث- راهبردهای توسعه

- ✓ دستیابی همگان به تحصیل (توسعه عدالت آموزشی)؛
- ✓ اتخاذ رویکرد پژوهش محوری؛
- ✓ توسعه علمی آموزش و پرورش و ارتقای کیفیت برنامه های آموزشی و پرورشی؛

- ✓ استفاده از امکانات و شیوه های متنوع و منعطف در ارائه خدمات آموزشی؛
- ✓ تعمیق تربیت اسلامی و تقویت هویت دینی و علمی دانش آموزان؛
- ✓ توسعه مشارکت همه جانبه در آموزش و پرورش؛
- ✓ بهبود مدیریت و توسعه منابع مالی و افزایش بهره وری؛
- ✓ بهبود و توسعه آموزش های فنی و حرفه ای و مهارتی؛
- ✓ بهبود مدیریت و توسعه منابع انسانی.

د- سیاستها و خط مشی های توسعه

- ✓ فراهم نمودن امکانات تحصیلی افراد واجب التعلیم و کاهش نرخ بی سوادی با تاکید بر مناطق محروم و دانش آموزان با نیازهای ویژه آموزشی و پرورشی؛
- ✓ تعادل و تناسب در توزیع منابع (انسانی و مالی) و امکانات با تاکید بر مناطق محروم؛
- ✓ توسعه تحقیقات و مطالعات مربوط به عدالت آموزشی و التزام به کاربست نتایج تحقیقات معتبر در تصمیم گیریها، برنامه ریزی ها و فعالیت ها؛
- ✓ توسعه و تجهیز مدارس مناطق محروم؛
- ✓ فراهم کردن امکانات و شرایط لازم برای شناسایی و جذب و نگهداشت نیروی انسانی شایسته و حائز شرایط در سطوح گوناگون با اولویت مناطق محروم؛
- ✓ طراحی و اجرای برنامه های درسی و فعالیت های فوق برنامه انعطاف پذیر و متعادل با توجه به مقتضیات فرهنگی، اجتماعی و علمی؛
- ✓ توسعه فعالیت های پژوهشی (با اولویت راهبردی و کاربردی) و همکاری با دانشگاهها و مراکز پژوهشی؛
- ✓ پژوهش مدار شدن برنامه ریزی ها و تصمیم گیری های اصلی آموزش و پرورش در کلیه سطوح؛
- ✓ منعطف ساختن برنامه های درسی برای تقویت و توسعه تربیت بدنی، مهارت های زندگی و برنامه های فرهنگی و هنری؛
- ✓ گسترش ارائه خدمات آموزشی مبتنی بر نیاز و متناسب با شرایط اقلیمی و جغرافیایی از قبیل آموزش از راه دور، آموزش های نیمه حضوری و آموزش های مجازی؛

- ✓ تربیت همه جانبه دانش آموزان براساس فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی؛
- ✓ تقویت فضائل اخلاقی و روحیه ایثار و امید به آینده در دانش آموزان؛
- ✓ تقویت و گسترش خط، زبان و ادب فارسی؛
- ✓ توسعه و تعمیق آموزش فرهنگ و تمدن اسلام و ایران؛
- ✓ تقویت خود باوری و هویت اسلامی ایرانی با تاکید بر تعمیق وحدت ملی و حمایت از تمامیت ارضی و تکریم اقوام ایرانی؛
- ✓ گسترش مشارکت های مردمی و ارتقاء نقش خیرین و نیکوکاران در آموزش و پرورش؛
- ✓ توسعه مشارکت مدیران، معلمان، مربیان و دانش آموزان در فرآیند برنامه ریزی ها و تصمیم گیری ها در سطوح مختلف؛
- ✓ تعامل اثر بخش با تشکل ها و انجمن های علمی، فرهنگی و اجتماعی دانش آموزان، معلمان و مربیان؛
- ✓ توسعه بهره گیری از امکانات، تخصص ها و مهارت های اولیاء معتمدین و صاحب نظران حوزه دانشگاه در آموزش و پرورش؛
- ✓ تخصیص و توزیع منابع انسانی- مالی متناسب با قابلیت ها و محرومیت های مناطق؛
- ✓ ارتقاء منزلت و معیشت و توسعه امکانات رفاهی فرهنگیان؛
- ✓ افزایش سهم آموزش و پرورش از بودجه کشور و تولید ناخالص ملی؛
- ✓ توسعه منابع انسانی، مالی، فضا و تجهیزات مبتنی بر شاخصه های مطلوب؛
- ✓ ارتقای کیفیت و کارایی آموزش و پرورش در کلیه سطوح؛
- ✓ ارتقای بهره وری منابع و افزایش سرمایه گذاری دولتی برای تأمین امکانات آموزشی؛
- ✓ توسعه آموزش های فنی و حرفه ای با استفاده از توان و ظرفیت بخش های دولتی و غیر دولتی متناسب با نیاز بازار کار؛
- ✓ بهره گیری از ابزارهای جدید فناوری برای ارتقاء دانش فنی- حرفه ای و مهارتی؛
- ✓ شایسته گزینی و ارتقاء مدیریت با رویکرد مدرسه محوری؛
- ✓ ارتقاء توانایی و مهارت حرفه ای معلمان و مربیان؛
- ✓ احیا و ارتقاء مراکز تربیت معلم؛

✓ ارتقاء نظام نظارت و ارزشیابی منابع انسانی.

ذ- اقدامات اجرایی اولویت دار

- ✓ تدوین خط مشی های عدالت آموزشی در شهرستان زنجان؛
- ✓ توزیع مناسب و عادلانه منابع انسانی در سطح شهرستان برای دستیابی به عدالت آموزشی؛
- ✓ توسعه فعالیت های مکمل و فوق برنامه در راستای رشد متعادل و همه جانبه دانش آموزان در مناطق محروم؛
- ✓ فراهم نمودن امکانات آموزشی در تمام کانون های جمعیتی از روستا تا مرکز شهرستان با توجه به کشش جمعیتی و حوزه عملکرد آنها؛
- ✓ بهبود نظام اطلاع رسانی و استقرار نظام اطلاعات مدیریت؛
- ✓ اجرای نظام جامع رفاهی فرهنگیان با تأکید بر رفع مشکلات آنان در زمینه مسکن، مصرف، درمان مخصوصاً برای مناطق محروم؛
- ✓ وضع قوانین و مقررات لازم برای تأمین، جذب و نگهداشت نیروی انسانی مورد نیاز شهر و مناطق روستایی؛
- ✓ گسترش حوزه ارائه خدمات تحصیلی و تحت پوشش قرار دادن همه لازم التعلیمان از طریق پیاده سازی مدل های مناسب فراگیران و روستاهای محروم مانند تأسیس و توسعه مدارس شبانه روزی، کلاس های آموزشی با موبایل، نیمه حضوری یا از طریق اینترنت، صدا و سیما؛
- ✓ توسعه و تأسیس کلاس های آموزشی از راه دور بصورت نیمه حضوری و غیر حضوری و...؛
- ✓ فراهم نمودن کمک هزینه تحصیلی و سایر نیازمندی های لازم التعلیمان از جمله هزینه رفت و آمد و سایر هزینه ها؛
- ✓ آگاه نمودن والدین به حمایت از فرزندانشان برای ادامه تحصیل حداقل تا پایان سوم راهنمایی؛
- ✓ پیشنهاد لغو یا اصلاح مصوبات و مقررات آموزشی که افراد را از ورود به مدرسه و ادامه تحصیل باز می دارد؛
- ✓ تشویق و جلب نظر تمامی بخش های جامعه به مشارکت علمی در ارائه خدمات تحصیلی؛
- ✓ پیاده سازی نظام مدرسه (آموزش و پرورش خانوادگی)؛

- ✓ ایجاد اطمینان و انگیزش در بخش خصوصی برای انسجام خدمات آموزشی؛
- ✓ تدوین سند ملی آموزش و پرورش؛
- ✓ تدوین شاخص‌های ارزشیابی نظام آموزشی؛
- ✓ توسعه فعالیت‌های پژوهشی و همکاری با دانشگاه‌ها؛
- ✓ انجام مطالعات و پژوهش‌های لازم به منظور تهیه شاخص‌های استاندارد برای فضاهای آموزشی متناسب با نیازهای آینده؛
- ✓ ایجاد مرکز مطالعات راهبردی؛
- ✓ انجام تحقیقات و پژوهش‌های کاربردی و راهبردی در مورد سیاست‌های اتخاذ شده؛
- ✓ حصول نتیجه عملی از راه اندازی کمیته مطالعات آموزش و پرورش در جهت تعریف منابع ممکن و جدید آموزش و پرورش از منابع دولتی، مردمی و بین‌المللی و همچنین زمینه‌سازی تدوین سیاست کلی اصل ۳۰ قانون اساسی؛
- ✓ انجام مطالعات آینده پژوهشی برای برنامه ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های اصلی آموزش و پرورش؛
- ✓ انجام پژوهش‌های لازم برای تدوین برنامه‌های آموزش و پرورش؛
- ✓ انجام پژوهش‌های لازم برای تدوین فلسفه آموزش و پرورش؛
- ✓ آموزش مهارت‌های زندگی؛
- ✓ توجه ویژه به آموزش ریاضی، علوم، زبان انگلیسی و علوم انسانی؛
- ✓ توسعه آموزش‌های پیش‌دبستانی به ویژه در مناطق روستایی و دو زبانه؛
- ✓ پوشش کامل ۱۳-۶ ساله‌ها و افزایش پوشش تحصیلی متوسطه؛
- ✓ توسعه سوادآموزی و کامل شدن با سواد افراد زیر ۳۰ سال با رویکرد کاربردی کردن سوادآموزی؛
- ✓ استانداردسازی و بهبود کیفیت ارزشیابی تحصیلی؛
- ✓ تهیه برنامه درسی ملی؛
- ✓ توسعه و بهبود آموزش و پرورش عمومی و پیش‌دبستانی براساس سند برنامه ملی آموزش برای همه؛

- ✓ توسعه تربیت بدنی، ورزش و سلامت دانش آموزان؛
- ✓ اجرای طرح های مدارس مروج سلامت و مدرسه زندگی با تاکید بر آموزش مباحث مربوط به راههای مقابله با زلزله و پیشگیری از آیدز و اعتیاد به مواد مخدر؛
- ✓ توسعه خلاقیت، نوآوری و فرهنگ کارآفرینی در میان دانش آموزان؛
- ✓ تدوین سند توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات؛
- ✓ تامین سخت افزار و نرم افزارهای لازم برای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات؛
- ✓ آموزش بکارگیری فناوری های نوین؛
- ✓ توجه به نگرش و آموزه های قرآنی و برنامه ریزی های آموزشی و درسی در کلیه سطوح؛
- ✓ استقرار نظام مشاوره و راهنمایی در کلیه دوره های تحصیلی؛
- ✓ سازماندهی رویدادهای ملی، منطقه و بین المللی در ارائه روش جدید جهت ایجاد محیط یادگیری جدید در حوزه های مختلف؛
- ✓ افزایش استفاده از برنامه های متعدد و متنوع چند رسانه ای جهت ترویج تحولات علمی، فن آوری و دانش در جامعه؛
- ✓ ایجاد مراکز آموزشی با عملکرد محلی و ناحیه ای با هدف تربیت نیروی ماهر مورد نیاز بازار کار استان و شهرستانها تا سطح کاردانی؛
- ✓ استاندارد سازی منابع انسانی و فرآیندهای اداری و آموزشی؛
- ✓ ایجاد مراکز سنجش صلاحیت حرفه ای معلمان و مربیان با بهره گیری از ظرفیت موجود در مراکز تربیت معلم؛
- ✓ سنجش صلاحیت علمی و رتبه بندی معلمان و مربیان و ارتقاء سطح آموزشی آنان؛
- ✓ اجرای نظام ارزیابی عملکرد مدیران و واحدهای اداری؛
- ✓ ارتقاء سطح علمی مراکز تربیت معلم برای تربیت نیرو در سطح کارشناسی و بالاتر؛
- ✓ طراحی اجرای نظام مدیریت کیفیت جامعه، و مدیریت کنترل جامعه؛
- ✓ اصلاح ساختار، تمرکز زدایی و ایجاد تحول در نظام اداری بر مبنای مدرسه محوری؛
- ✓ توسعه و بهبود مدیریت آموزشگاهی؛

- ✓ تدریس دوره آشنایی با آراء و اندیشه ها و سیره عملی بنیانگذار جمهوری اسلامی در دوره های آموزشی ضمن خدمت فرهنگیان و مراکز تربیت معلم؛
- ✓ بهبود نظام انتخاب، آموزش و ارزشیابی مدیران و معلمان؛
- ✓ تربیت معلمان چند رشته ای برای مناطق نیازمند.